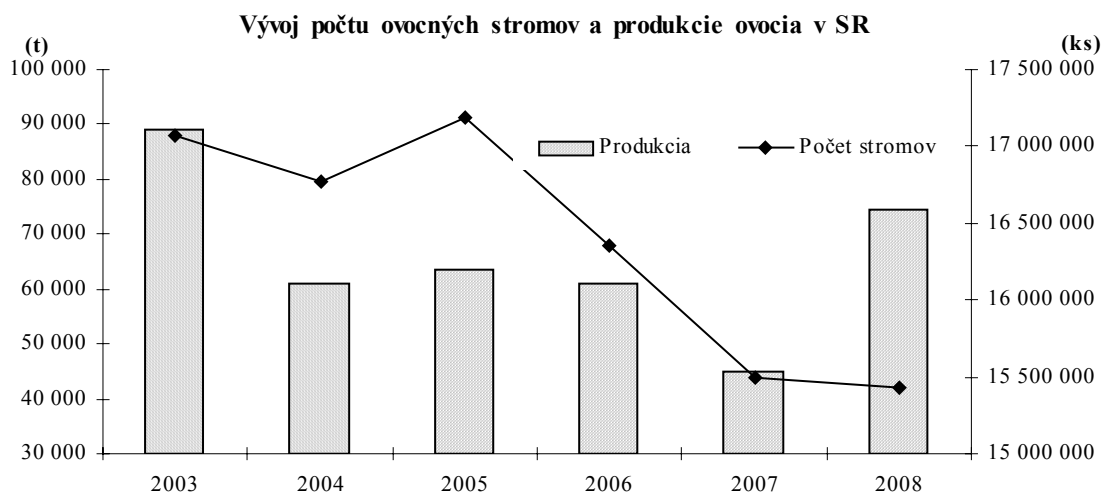

Výskumný ústav ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva
Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky

Ovocie

Situačná a výhľadová správa k 31.12.2008

Bratislava,
jún 2009

Autor:

Ing. Eva MERA VÁ

Odborný garant za MP SR:

RNDr. Mária POHANKOVÁ

Technická spolupráca:

Miroslava MORÁROVÁ

Zdroje informácií:

Ministerstvo pôdohospodárstva SR

Výskumný ústav ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva, Bratislava

Colné riaditeľstvo SR

Štatistický úrad SR

Ministerstvo zemědělství ČR

Štátna veterinárna a potravinová správa SR, Bratislava

Radela, s.r.o.

Pôdohospodárska platobná agentúra

Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky

Slovenský konzervárenský zväz

Ministerstwo rolnictwa i rozwoju wsi PR

Text neprešiel jazykovou korektúrou a za odbornosť zodpovedá autor.

© VÚEPP Bratislava
ISBN 978-80-8058-488-7

Obsah	strana
ÚVOD	6
SÚHRN	6
1. Regulačná a podporná politika trhu	7
<i>1.1 Colné opatrenia</i>	<i>7</i>
<i>1.2 Licenčná politika</i>	<i>7</i>
<i>1.3 Dotačná politika</i>	<i>7</i>
<i>A Štátna pomoc.....</i>	<i>7</i>
<i>B Priame platby.....</i>	<i>8</i>
<i>C Program rozvoja vidieka.....</i>	<i>10</i>
<i>D Spoločná organizácia trhu v sektore ovocie a zelenina.....</i>	<i>15</i>
<i>E Ostatné podpory v rámci dotačnej politiky.....</i>	<i>17</i>
<i>1.4 Obchodná politika v komodite ovocie a zelenina v rámci SOPT.....</i>	<i>19</i>
<i>1.5 Kontrolné mechanizmy.....</i>	<i>20</i>
2. Situácia na trhu v SR	23
<i>2.1 Počet stromov a produkcia ovocia</i>	<i>23</i>
<i>2.2 Ovocné sady</i>	<i>27</i>
<i>2.3 Spotreba ovocia</i>	<i>30</i>
<i>2.4 Predaj, skladovanie a spracovanie ovocia</i>	<i>32</i>
<i>2.5 Kontrola</i>	<i>35</i>
<i>2.5.1 Kontrola nástrojov organizácie trhu s ovocím a zeleninou</i>	<i>35</i>
<i>2.5.2. Kontrola zhody ovocia a zeleniny s obchodnými normami.....</i>	<i>35</i>
<i>2.5.3 Kontrola zdravotnej bezpečnosti čerstvého ovocia, zeleniny.....</i>	<i>38</i>
<i>2.6 Ceny ovocia</i>	<i>39</i>
<i>2.7 Zahraničný obchod SR s ovocím</i>	<i>43</i>
<i>2.7.1 Zahraničný obchod SR so všetkými krajinami spolu</i>	<i>43</i>
<i>2.7.2 Zahraničný obchod SR s EÚ</i>	<i>46</i>
3. Produkcia ovocia v EÚ	49
PRÍLOHY	

Zoznam použitých skratiek

AEP	Agrienviromentálne platby
AP	Akčný plán skupiny výrobcov
ATIS	Agrárne trhové informácie Slovenska
CA	Kontrolovaná atmosféra
CAP	Common Agriculture Policy
CCTIA	Central Controlling and Testing Institute in Agriculture
CMO	Common Market Organization
CR SR	Colné riaditeľstvo Slovenskej republiky
čl.	článok
EHS	Európske hospodárske spoločenstvo
EK	Európska komisia
EÚ	Európska Únia
FAO OSN	Food and Agriculture Organization of the United Nations (Organizácia Spojených národov pre výživu a poľnohospodárstvo)
ES	Európske spoločenstvo
FAOSTAT	štatistika FAO
ha	hektár
CHOP	chránených označení pôvodu
CHZO	chránených zemepisných označení
IP	integrovaná produkcia
kg	kilogram
MH SR	Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
MJ	merná jednotka
MP SR	Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky
MRRW	Ministerstwo rolnictwa i rozwoju wsi
NK	nariadenie Komisie
NR	nariadenie Rady
NV	nariadenie vlády
OF	operačný fond
OP	operačný program
OV/SV	organizácia výrobcov / skupina výrobcov
PP	Priame platby
PPA	Pôdohospodárska platobná agentúra
PRV	Program rozvoja vidieka na roky 2007-2013
SAPS	Single Area Payment Scheme

SCU	Slovak Cannery Union
SFS	School Fruit Scheme (Program školské ovocie)
Sk, SKK	slovenská koruna
SKZ	Slovenský konzervárenský zväz
SMR	zákonné požiadavky na riadenie
SOP-PRV	Sektorový operačný program-Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka
SOPT	Spoločná organizácia poľnohospodárskych trhov
SP	Spracovateľský podnik
SPP	Spoločná poľnohospodárska politika
SVFA SR	State Veterinary and Food Administration of the Slovak Republic
ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
ŠVPS SR	Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky
t	tona
tis.	tisíc
TTP	trvalé trávne porasty
ÚKSÚP	Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky
ULO	Ultra Low Oxygen (Ultra nízky obsah kyslíka)
VMP	Volume Marketing Production
VÚEPP	Výskumný ústav ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva
Z. z.	Zbierka zákonov
ZTŠ	záruka tradičnej špeciality
ŽoP	Žiadosť o platbu

Úvod

Predkladaná situačná a výhľadová správa hodnotí situáciu na trhu s ovocím v roku 2008 a na základe dostupných údajov uvádza odhad vývoja bilančných ukazovateľov v roku 2009.

Kapitola Regulačná a podporná politika trhu informuje o legislatíve EÚ a národnej legislatíve. Správa informuje o produkcii ovocia v EÚ.

Publikácia je k dispozícii na Ministerstve pôdohospodárstva SR, vo Výskumnom ústave ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva v Bratislave a na stránke internetu <http://www.vuepp.sk>.

Súhrn

Klesajúci trend počtu stromov sa udržal aj v roku 2008, no v porovnaní s rokom 2007 bol pokles bezvýznamný, predstavoval 0,40 %. Naopak, produkcia ovocia v roku 2008 bola najvyššia od roku 2004, urodilo sa 75 656 t.

Podľa údajov ŠÚ SR plocha ovocných sádov v roku 2008 medziročne mierne vzrástla na 6 190 ha, produkcia ovocia dosiahla vyše dvojnásobný vzostup, v sadoch sa urodilo 48 762 t ovocia. Priemerná hektárová úroda jednotlivých druhov ovocia výrazne vzrástla.

Celkovo sa v roku 2007 spotrebovalo 325 604 t ovocia, čiže o 11,97 % viac ako vlani. Priama spotreba čerstvého ovocia predstavovala objem 223 145 t. Spotreba ovocia a ovocných výrobkov (v hodnote čerstvého ovocia) má od roku 2004 stúpajúci trend, v roku 2007 dosiahla najprudší medziročný nárast na 60,3 kg na osobu.

Podľa údajov PPA-ATIS začiatkom roka 2008 bola ponuka domácich jabĺk na trhu zo slabej úrody 2007 nižšia ako dopyt. Jablká rozličných odrôd predávali výrobcovia v priemere o polovicu drahšie ako v predchádzajúcom roku. Opačná situácia nastala po výraznej produkcii jabĺk v roku 2008, ich ceny začali postupne klesať.

V roku 2008 klesli medziročne ceny producentov jahôd, hrušiek a sliviek. Ceny ostatných sledovaných druhov vzrástli, najvýraznejšie višní, čerešní, marhúľ, a červených ríbezlí.

Napriek výraznému medziročnému zvýšeniu produkcie ovocia v roku 2008, bol jeho dovoz na Slovensko druhý najvyšší od roku 1994 (rok, odkedy sa sleduje zahraničný obchod s ovocím v situačnej správe). Doviezli sme 264 304 t čerstvého ovocia, z toho 96 016 t ovocia mierneho pásma. Vývoz ovocia bol za sledované roky najvyšší, jeho objem predstavoval 75 758 t, z toho ovocie mierneho pásma tvorilo 29 940 t. Saldo zahraničného obchodu má zápornú hodnotu -4 295 mil. Sk (142,57 €) a medziročne kleslo o 4,11 %.

1. Regulačná a podporná politika trhu

1.1 Colné opatrenia

Od 1. januára 2008 platí nariadenie Komisie (ES) č. **1214/2007** z 20. septembra 2007, ktorým sa mení a dopĺňa príloha I k nariadeniu Rady (EHS) č. 2658/87 o colnej a štatistickej nomenklatúre a o Spoločnom colnom sadzobníku.

Od 1. januára 2009 nariadenie Komisie (ES) č. **1031/2008** z 19. septembra 2008, ktorým sa mení a dopĺňa príloha I k nariadeniu Rady (EHS) č. 2658/87 o colnej a štatistickej nomenklatúre a o Spoločnom colnom sadzobníku.

1.2 Licenčná politika

Od januára 2008 sa dovozy a vývozy realizovali v rámci mechanizmov SOPT podľa nariadenia Rady (ES) č. **1182/2007** z 26. septembra 2007, ktorým sa stanovujú osobitné pravidlá pre sektor ovocia a zeleniny a menia a dopĺňajú smernice 2001/112/ES a 2001/113/ES a nariadenia (EHS) č. 827/68, (ES) č. 2200/96, (ES) č. 2201/96, (ES) č. 2826/2000, (ES) č. 1782/2003 a (ES) č. 318/2006 a zrušuje nariadenie (ES) č. 2202/96. Nariadenie Rady bolo transponované do nariadenia Rady (ES) č. 1234/2007.

Od júla 2008 bolo nariadenie č. 1182/2007 zrušené nariadením Rady (ES) č. **361/2008** zo 14. apríla 2008, ktorým sa zároveň začlenila komodita ovocie a zelenina do nariadenia Rady (ES) č. 1234/2007 o vytvorení spoločnej organizácie poľnohospodárskych trhov a o osobitných ustanoveniach pre určité poľnohospodárske výrobky (nariadenie o jednotnej spoločnej organizácii trhov).

1.3 Dotačná politika

A. Štátna pomoc

Štátna pomoc sa v roku 2008 poskytovala podľa:

- nariadenia Komisie (ES) č. **70/2001** z 12. januára 2001 o uplatňovaní článkov 87 a 88 Zmluvy ES na štátnu pomoc malým a stredným podnikom v znení nariadenia Komisie (ES) č. **364/2004** z 25. februára 2004 a nariadenia Komisie (ES) č. **1857/2006** z 15. decembra 2006;

– nariadenia vlády Slovenskej republiky č. **369/2007** z 8. augusta 2007 o niektorých podporných opatreniach v pôdohospodárstve v znení nariadenia vlády SR č. **159/2008** zo 16. apríla 2008. Podľa tohto nariadenia boli poskytnuté dotácie na:

- § 11 úhradu straty spôsobenej prírodnými katastrofami na poľnohospodárskych plodinách,
- § 13 úhradu straty spôsobenej nepriaznivými poveternostnými udalosťami na poľnohospodárskych plodinách,
- § 15 úhradu straty na plodinách v dôsledku vyhláseného opatrenia,
- § 16 platby poisťného v poľnohospodárstve,
- § 17 účasť na výstavách,
- § 18 zvýšenie kvality poľnohospodárskych výrobkov chovateľov a pestovateľov,
- § 19 zvýšenie kvality poľnohospodárskych výrobkov pri ich spracovaní v podniku potravinárskeho priemyslu,

V roku 2009 boli doplnené do štátnej pomoci nové schémy podpory:

- **Dotácia na investície chovateľovi a pestovateľovi** (uplatňuje sa od roku 2010)

Obsahuje: schémy pre obstarávanie a revitalizáciu viacročných poľnohospodárskych plodín a súvisiacich technológií pre ich kvalitnejšie pestovanie, schému pre špeciálne, vysoko výkonné zavlažovacie zariadenia s minimálnou úsporou vody 25 %, schému pre investície do poľnohospodárskych podnikov.

Dotácia do výšky 400 tis. € za 3 rozpočtové roky

- **Dotácia na zabezpečenie prevádzky závlahovej infraštruktúry vo vlastníctve štátu.**

Dotácia do výšky 200 tis. € za 3 rozpočtové roky

Dotácia do výšky 400 tis. € alebo v menej priaznivých oblastiach 500 tis. € za 3 rozpočtové roky.

- **Dotácie na zabezpečenie účasti chovateľov a pestovateľov na výstavách**
- **Dotácie na ocenenie na výstavách**
- **Dotácia na úhradu nákladov a strát na poľnohospodárskych plodinách v dôsledku vyhláseného rastlinolekárskeho opatrenia**
- **Dotácia na platby poisťného v poľnohospodárstve**
- **Dotácia na mzdy, v prípade že sa zamestnávajú jeden a viac znevýhodnených zamestnancov**

V roku 2009 sa rušia paragrafy na poskytovanie pomoci na úhradu strát spôsobené nepriaznivými poveternostnými podmienkami a katastrofami.

Dotácie pre neziskové organizácie:

- výnos Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky z 12. júla 2006 č. **2066/2006-100** o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky na všeobecne prospešné aktivity v pôdohospodárstve (oznámenie č. 473/2006 Z. z.) v znení výnosu č. **1754/2007 – 100** z 18. júla 2007 (oznámenie č. 354/2007 Z. z.) a výnosu č. **1785/2008 – 100** zo 14. augusta 2008.

Od 1. februára 2009 je v účinnosti výnos Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky z 21. januára 2009 č. **2357/2008 - 100** o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky na všeobecne prospešné aktivity v pôdohospodárstve a pri rozvoji vidieka. Podľa tohto výnosu môžu byť poskytnuté dotácie pre združenia, zväzy, obce a iné neziskové organizácie na činnosť a realizáciu konferencií pre svojich členov a iné verejnoprospešné aktivity.

B. Priame platby

Priama platba sa poskytuje podľa:

- nariadenia Rady (ES) č. **73/2009** z 19. januára 2009, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá režimov priamej podpory pre poľnohospodárov v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa ustanovujú niektoré režimy podpory pre poľnohospodárov, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia (ES) č. 1290/2005, (ES) č. 247/2006, (ES) č. 378/2007 a ktorým sa ruší nariadenie (ES) č. 1782/2003,

- nariadenia Komisie (ES) č. **1973/2004** z 29. októbra 2004 ustanovujúceho podrobné pravidlá uplatňovania nariadenia Rady (ES) č. 1782/2003 o schémach podpory stanovených v hlavách IV a IVa tohto nariadenia a využítí pozemkov vyňatých z produkcie na výrobu surovín,
- nariadenia vlády č. **81/2007** Z. z. o podmienkach poskytovania podpory v poľnohospodárstve formou jednotnej platby na plochu v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. **50/2008**. zo 6. februára 2008,
- nariadenia vlády Slovenskej republiky č. **151/2008** zo 16. apríla 2008 o podmienkach poskytovania podpory v poľnohospodárstve formou prechodnej platby na rajčiaky a osobitnej platby na ovocie a zeleninu,
- nariadenie vlády Slovenskej republiky č. **114/2009** Z. z. z 18. marca 2009 o podmienkach poskytovania podpory v poľnohospodárstve formou doplnkových národných priamych platieb v rastlinnej výrobe,
- od 1. februára 2009 nadobúda účinnosť nariadenie vlády Slovenskej republiky č. **20/2009** zo 14. januára 2009 o podmienkach poskytovania podpory v poľnohospodárstve formou priamych platieb. Toto nariadenie ruší nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 81/2007 a č. 151/2008.
- V roku **2008** sa poskytovala priama platba podľa oznámenia Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. **2148/2008-100** o výške priamych platieb a doplnkových národných platieb:

jednotná platba na plochu (SAPS):	96,64 €/ha (2 928,06 Sk/ha),
osobitná platba na ovocie a zeleninu:	40,50 €/ha (1 227,06 Sk/ha)
prechodná platba na rajčiaky:	772,98 €/ha (23 421,31 Sk/ha)

V roku 2009 sa predpokladá nasledujúca výška priamych platieb v sektore ovocia a zeleniny a ďalšie prijaté opatrenia na realizáciu podpôr pre oživenie ovocinárstva:

Platba SAPS bude na úrovni :

121,5 €/ha

Rozšíri sa národný vyrovnávací doplatok na pôdu (doterajšia POP) na všetku ornú pôdu, čo spôsobí nárast podpory SAPS

o 31,45 €/ha.

Finančné prostriedky z **prechodnej platby na rajčiaky** podľa materiálu „Reštrukturalizácia podpôr...“ budú v nasledujúcich rokoch prerozdelené v prospech celej výmery ovocia a zeleniny, t.j. nárast sadzby pre osobitnú platbu na ovocie a zeleninu je cca **o 18,1 €/ha** - závisí od celkovej výmery podľa žiadostí.

Doplnková platba na plnenie podmienok vyplývajúcich z registra ovocných sadov vo výške **62 €/ha** vypláca sa ÚKSÚPom na základe zmluvy a fakturácie za poskytnuté údaje.

Tieto druhy priamych platieb (s výnimkou 62 €/ha) sú právne nárokovateľné v prípade, že pestovateľ plní správne výrobné a agroenvironmentálne podmienky.

C: Program rozvoja vidieka

Plán rozvoja vidieka na roky 2004-2006

Základná legislatíva:

- Nariadenie Rady (ES) č. **1257/1999** zo 17. mája 1999 o podpore rozvoja vidieka z Európskeho poľnohospodárskeho usmerňovacieho a záručného fondu (EPUZF), a ktorým sa menia a rušia niektoré nariadenia.
- Nariadenie Komisie (ES) č. **817/2004** z 29. apríla 2004 ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá na uplatňovanie nariadenia Rady (ES) 1257/1999 o podpore rozvoja vidieka z Európskeho poľnohospodárskeho usmerňovacieho a záručného fondu (EPUZF) (čiastočne zrušené nariadenie ku dňu 15.1.2007).

Podpora zo Sektorového operačného programu - poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka

- a) v rámci opatrenia č. 1.1 „*Investície do poľnohospodárskych podnikov*“ k 31.12.2008 v rámci opatrenia č. 1.1 bolo na 24 projektov v sektore ovocia vyplatených **143 928,09 tis. Sk.**
- b) v rámci opatrenia č. 1.2 „*Zlepšenie spracovania a predajnosti poľnohospodárskych produktov*“ k 31.12.2008 bolo v rámci opatrenia č. 2 schválených 18 projektov v sektore ovocia a zeleniny, na ktoré bol alokovaný príspevok celkom **115 165,55 tis. Sk.**

Podpora z Plánu rozvoja vidieka

V rámci opatrenia č. 1 Plánu rozvoja vidieka sa poskytujú podpory na „*investície do poľnohospodárskych podnikov*“. Do 31.12.2008 bolo v sektore ovocia poskytnutých na 3 projekty **17 192,15 tis. Sk.**

V rámci opatrenia č. 6 Plánu rozvoja vidieka sa poskytujú investície na „*zlepšenie spracovania a predajnosti poľnohospodárskych produktov*“. Do 31.12.2008 bolo v sektore ovocia a zeleniny poskytnutých na 6 projektov **48 002,23 tis. Sk.**

Spôsoby podávania žiadostí, termíny, doklady k žiadostiam a spôsoby kontroly pre uplatňovanie jednotlivých opatrení boli vydané v metodických postupoch a zverejnené na web stránke PPA.

Program rozvoja vidieka na obdobie 2007–2013 (PRV)

Základná legislatíva

- nariadenie Rady (ES) č. **1698/2005** z 20. septembra 2005 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka.
- nariadenie vlády SR č. **499/2008 Z. z.** z 26. novembra 2008 o podmienkach poskytovania podpory podľa programu rozvoja vidieka.
- nariadenie vlády SR č. **121/2009 Z. z.** z 11. marca 2009, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 499/2008 Z. z. o podmienkach poskytovania podpory podľa programu rozvoja vidieka.

- nariadenie Rady (ES) č. **74/2009** z 19. januára 2009, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1698/2005 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV).
- oznámenie Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. **681/2009-100** o výške platieb určených na jednotlivé opatrenia v Programe rozvoja vidieka SR 2007–2013.

Podpora podľa Programu rozvoja vidieka na programovacie obdobie 2007–2013

OS 1 : zvýšenie konkurencieschopnosti sektora poľnohospodárstva a lesného hospodárstva

Priorita: podpora modernizácie, inovácie a efektivity agropotravinárskeho a lesníckeho sektora

Opatrenia:

1.1 Modernizácia fariem

1.2 Pridávanie hodnoty do produktov poľnohospodárstva a lesného hospodárstva

1.3 Infraštruktúra týkajúca sa rozvoja a adaptácie poľnohospodárstva a lesného hospodárstva

1.4 Zvýšenie hospodárskej hodnoty lesov

1.5 Odbytové organizácie výrobcov (platí pre iné komodity, než ovocie a zeleninu)

1.6 Odborné vzdelávanie a informačné aktivity

1.7 Využívanie poradenských služieb

Financovanie:

Opatrenie modernizácia fariem

a) výstavba, rekonštrukcia a modernizácia objektov

b) obstaranie a modernizácia technického a technologického vybavenia

v rámci tohto opatrenia poskytla PPA k 31.12.2008 v sektore ovocia podporu na 6 projektov **74 374,01 tis. SK**

V rámci opatrení osi 1, poskytla PPA k 31.12.2008 v sektore ovocia a zeleniny podporu na 11 projektov **359 980,76 tis. Sk** vrátane

- odborné vzdelávanie a informačné aktivity
- využívanie poradenských služieb.

V auguste 2009 bude zverejnená **nová výzva** MP SR, podľa ktorej sa žiadateľ zaväzuje *udržať alebo zvýšiť* výmeru ovocných sádov, pričom záväzok trvá do 31. 12. 2012:

- výmera, ktorú sa žiadateľ zaviazal *udržať* bude v súlade so žiadosťou o priame platby pre rok 2009 (IACS 2009);
- výmera, ktorú sa žiadateľ zaväzuje *zvýšiť* si určí žiadateľ a je povinný ju dosiahnuť do roku 2010 a uviesť v žiadosti o priame platby pre rok 2010. ŽoP môže podať až po navýšení výmery, ku ktorej sa zaviazal.

Najvyššia pomoc na projektové oprávnené náklady je **1 500 €/ha**,

v prípade výmery pod skleníkom **5 000 €/ha** (spolu však max. **200 000 €**).

OS 2: zlepšenie životného prostredia a krajiny opatrenie: platby za znevýhodnené prírodné podmienky v horských oblastiach a platby v ostatných znevýhodnených oblastiach

Opatrenia:

- Platby za znevýhodnené prírodné podmienky v horských oblastiach a platby v ostatných znevýhodnených oblastiach
- Platby v rámci systému NATURA 2000 a platby spojené so smernicou č. 2000/60/ES
- Agroenvironmentálne platby
- Platby za životné podmienky zvierat
- Prvé zalesnenie poľnohospodárskej pôdy
- Platby v rámci sústavy NATURA 2000 lesná pôda
- Lesnícko-environmentálne platby
- Obnova potenciálu lesného hospodárstva a zavedenie preventívnych opatrení

Opatrenie Agroenvironmentálne platby (AEP)

Všeobecné podmienky:

- *Podávanie žiadosti o zaradenie* – súčasť jednotnej žiadosti do 15.5. + stanovené prílohy
- *Podávanie žiadosti o platbu* - každoročne do 15.5. – v období trvania záväzku, počas 5 rokov. Nepredloženie žiadosti o platbu znamená vylúčenie z podpory + vrátenie platieb.
- *Rozšírenie záväzku pre IP* – najneskôr do konca 4. roku záväzku a najviac o 20 % plochy pôvodného záväzku.
- *Platby nenárokovateľné* - (uplatnenie výberových kritérií pri pretlaku žiadateľov)

Podopatrenie AEP :základná podpora (§ 42 NV SR č. 499/2008)

Podmienky podpory pre orné pôdy

- a) nesiať a nesadiť žiadne obilniny, olejniny, okopaniny na viac ako 50 % ornej pôdy; kukurica na zrno sa započítava k obilninám,
- b) hnojiť dusíkatými hnojivami⁷²⁾ najviac v takom množstve, aby celkový obsah dusíka neprekročil 120 kg/ha obhospodarovanej ornej pôdy ročne,
- c) nepoužívať prípravky na ochranu rastlín, ktoré sú zakázané pre základnú podporu podľa osobitného predpisu.⁴⁶⁾

Základná podpora - pre ornú pôdu **65,19 €/ha**

Podopatrenie AEP: integrovaná produkcia (§ 43 ods. 2 NV SR č. 499/2008)

Špecifické podmienky podpory

- a) byť vedený v registri ovocných sádov,
- b) aplikovať len povolené biologické a chemické prípravky na ochranu rastlín zverejnené podľa osobitného predpisu,
- c) zabezpečiť každoročne pravidelný rez a tvarovanie stromov podľa ovocných druhov v rozsahu zodpovedajúcom technológii a pestovateľskému systému ovocných druhov,
- d) zabezpečiť sledovanie vývoja vlhkosti a teploty vzduchu najmä počas vegetačného obdobia a využívať dostupné signalizačné metódy a technické zariadenia na sledovanie výskytu škodcov v rozsahu prílohy č. 10,

- e) zabezpečiť dodržanie limitných hodnôt prvkov podľa prílohy č. 11 (arzén, olovo, kadmium, chróm, ortuť, meď, nikel, zinok) a rozbor pôdnych vzoriek akreditovanou inštitúciou najmenej raz za tri roky, najmä na chemické látky podľa prílohy č. 11 písm. A (arzén, olovo, kadmium, chróm, ortuť) najneskôr v treťom roku trvania vzťahu,
- f) zabezpečiť dodržanie limitných hodnôt prvkov podľa prílohy č. 11 a rozbor listových vzoriek akreditovanou inštitúciou najmenej raz za dva roky, najmä na chemické látky uvedené v prílohe č. 11 písm. B (arzén, meď, nikel, olovo, zinok, kadmium),
- g) zabezpečiť rozbor vzoriek plodov každého pestovaného ovocného druhu akreditovanou inštitúciou najmenej raz za dva roky, najmä na chemické látky podľa prílohy č. 12 (olovo, kadmium, ortuť, arzén),
- h) zabezpečiť minimálny počet životaschopných jedincov na 1 ha ovocného sadu podľa prílohy č. 13 – jadroviny (400 ks), kôstkoviny (300 ks), drobné, bobuľovité ovocie (2000 ks), orech kráľovský (50 ks),
- i) oznámiť kontrolnému ústavu každú zmenu využitia sadu, najmä preštiepenie, vyklčovanie, dosádzanie, zmenu počtu jedincov, najneskôr 15 dní od jej vzniku,
- j) viesť aktualizované záznamy uvedené v písmenách b) až i) v elektronickej podobe alebo písomnej podobe podľa prílohy č. 14 a uchovávať ich najmenej 10 rokov nasledujúcich po roku, v ktorom sa sledovanie uskutočnilo.

Výška platieb pre ovocné sady: **551,82 €/ha**

- Počet podaných žiadostí v roku 2008 - 56 na výmere 2 339 ha
- Počet zaradených žiadostí za rok 2008: na cca 46 na výmere 1 896 ha s ročnou finančnou čiastkou 1,046 mil. €
- Predpoklad zaradenia v roku 2009 - cca 1000 ha

Podopatrenie AEP: ekologické poľnohospodárstvo (§ 44 ods. 1 NV SR č. 499/2008)

- nariadenie Rady (ES) č. **834/2007** z 28. júna 2007 o ekologickej výrobe a označovaní ekologických produktov, ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 2092/91
- nariadenie Komisie (ES) č. **889/2008** z 5. septembra 2008, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá implementácie nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 o ekologickej výrobe a označovaní ekologických produktov so zreteľom na ekologickú výrobu, označovanie a kontrolu
- zákon NR SR č. **421/2004** Z. z. o ekologickom poľnohospodárstve

Špecifické podmienky

- byť registrovaný v registri ekologických výrobcov, pričom v prvom roku obdobia vzťahu musí byť žiadateľ registrovaný ku dňu podania žiadosti,
- evidovať dokumentáciu a viesť záznam o vykonanej kontrole, pričom dohodu o výkone kontroly s akreditovanou kontrolnou organizáciou musí mať žiadateľ uzatvorenú do konca januára každého roka vzťahu,
- mať po skončení konverzného obdobia certifikovanú bioprodukcii podľa zamerania výroby,
- dodržiavať podmienky podľa osobitných predpisov – *nariadení ES a národnej legislatívy.*

Spôsob stanovenia podpory

Východiskom pre stanovenie platby je nižší výnos a úžitkovosť hospodárskych zvierat v ekologickom poľnohospodárstve v porovnaní s konvenčným systémom hospodárenia, hlavne z hľadiska vylúčenia intenzifikačných faktorov, rozdielnej štruktúry pestovania plodín a odlišnému systému chovu hospodárskych zvierat. Ďalej sú kalkulované zvýšené náklady na pracovné sily (zvýšený podiel ručnej práce).

Výška podpory

-v konverzii	v ovocinárstve – 900,00 €/ha
	v zeleninárstve – 487,75 €/ha
-po konverzii	v ovocinárstve – 671,15 €/ha
	v zeleninárstve – 376,75 €/ha

Podopatrenie AEP: ochrana proti erózii na ornej pôde (§ 45 NV SR č. 499/2008)

Spôsob stanovenia podpory

Výška platby vychádza z vyšších nákladov spočívajúcich v dodržaní spôsobov využívania orných pôd platných pre toto podopatrenie:

- stabilizačný osevný postup – pestovanie medziplodín (agrotechnika + osivo). Tieto náklady sú znížené o 40 % nakoľko podmienkou je dodržať minimálny podiel 30 % ozimín + 10 % viacročných krmovín,
- prijateľná veľkosť parcely – vytvorenie minimálne 10 m širokých pásov (min. 1 pás na 200 m) obsiatych trávami, ďatelinotrávami a pod. Tieto náklady vyplývajú zo straty na bežnej produkcii z orných pôd, potreby zatravnovania (agrotechnika, osivo) i komplikovanejšej manipulácie mechanizmov. Zvýšené náklady čiastočne kompenzuje zisk z produkcie tráv na vytvorených pásoch.

Ochrana proti erózii v ovocných sadoch

- a) **72,53 €/ha** pri priemernej svahovitosti od **3° do 10°**,
- b) **87,07 €/ha** pri priemernej svahovitosti **nad 10°**

Ochrana proti erózii na ornej pôde

- a) **157,67 €/ha** pri zabezpečení stabilizačného osevného postupu
- b) **45,31 €/ha** pri zabezpečení prijateľnej veľkosti parcely

Kombinovateľnosť podopatrení nie je povolená na rovnakej ploche. Transformácia podopatrení podľa tabuľky v NV SR č. 499/2008.

Všetky vyššie uvedené agroenvironmentálne podpory sú spracované do podrobných metodických postupov pre predkladanie žiadostí, z toho dôvodu je potrebné sledovať webovú stránku a výzvy PPA na predkladanie žiadostí (www.apa.sk).

D Spoločná organizácia trhu v sektore ovocia a zeleniny

- nariadenie Rady (ES) č. **1182/2007** z 26. septembra 2007, ktorým sa stanovujú osobitné pravidlá pre sektor ovocia a zeleniny a menia a dopĺňajú smernice 2001/112/ES a 2001/113/ES a nariadenia (EHS) č. 827/68, (ES) č. 2200/96, (ES) č. 2201/96, (ES) č. 2826/2000, (ES) č. 1782/2003 a (ES) č. 318/2006 a zrušuje nariadenie (ES) č. 2202/96 účinnosť od 1. januára 2008 do 1. júla 2008,
- nariadenie Rady (ES) č. **1234/2007** z 22. októbra 2007 o vytvorení spoločnej organizácie poľnohospodárskych trhov a o osobitných ustanoveniach pre určité poľnohospodárske výrobky (nariadenie o jednotnej spoločnej organizácii trhov) v znení nariadenia Rady (ES) č. **361/2008** zo 14. apríla 2008,
- nariadenie Komisie (ES) č. **1580/2007** z 21. decembra 2007, ktorým sa ustanovujú vykonávacie pravidlá pre nariadenia Rady (ES) č. 2200/96, (ES) č. 2201/96 a (ES) č. **1182/2007** v sektore ovocia a zeleniny,
- nariadenie Komisie (ES) č. **1221/2008** z 5. decembra 2008, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1580/2007, ktorým sa ustanovujú vykonávacie pravidlá pre nariadenia Rady (ES) č. 2200/96, (ES) č. 2201/96 a (ES) č. 1182/2007 v sektore ovocia a zeleniny, pokiaľ ide o obchodné normy účinné od 1. júla 2009,
- nariadenie vlády SR č. **369/2008** z 10. septembra 2008 o podmienkach vykonávania niektorých opatrení spoločnej organizácie trhu s ovocím a zeleninou.

Nevyhnutné zložky pre realizáciu SOPT sú **organizácie výrobcov alebo skupiny výrobcov (OV/SV)**, uznané MP SR, ktoré môžu požiadať o nasledujúce druhy podpôr:

a) Financovanie plánov na dosiahnutie uznania -NR (ES) č. 1234/2007, NK č. 1580/2007

Podpora sa poskytuje na realizáciu plánov uznania (akčných plánov) a uľahčenie administratívnych operácií v prvých rokoch činnosti SV, počas prvých piatich rokov v pomere: 75 % poskytne EÚ a 25 % členský štát

Financovanie akčných plánov v každom roku je vo výške:

- 10 % z hodnoty predanej produkcie v prvom a druhom roku,
- 8 % v treťom,
- 6 % vo štvrtom,
- 4 % v piatom roku riešenia plánu na dosiahnutie uznania.

Maximálna možná pomoc je 100 000 € v každom roku.

V roku 2008 bola 4 skupinám výrobcov vyplatená za realizáciu plánu uznania v roku 2007 suma **2 799 099,50 Sk (81 286,46 €)**.

b) podpora na operačné fondy a riešenie operačných programov OV

Podpora z EÚ je vo výške 60 % vynaložených výdavkov na financovanie OP, alebo maximálne 4,1 % z ročnej hodnoty predanej produkcie (VMP) uvedenej na trh OV v referenčnom období.

OV, ktoré od roku 2009:

- zmenili OP podľa prechodných ustanovení NR (ES) č. 1234/2007 čl. 203a ods. 3 a NK (ES) č. 1580/2007
- predložili nový OP podľa NR (ES) č. 1234/2007 čl. 103d body 1 a 2 a NK (ES) č. 1580/2007 sa vyplatí finančná podpora podľa toho, ktorá z uvedených hodnôt je nižšia:
 - a) 50 % skutočne vynaložených výdavkov na financovanie OP, alebo
 - b) maximálne 4,1 % z VMP uvedenej na trh OV v referenčnom období.

Podporovateľné činnosti sú ustanovené v „**Národnej stratégii SR pre operačné programy organizácií výrobcov**“, ktorá je vystavená na web stránke MP SR.

Čerpanie:

Od roku 2006 rieši operačný program 1 OV (ODPO SK FRUIT - Ostratice) a od roku 2007 rieši operačný program aj OV (OD BONUM – Dunajská Lužná). Schválená výška pomoci:

v roku 2008 boli vyplatené finančné prostriedky vo výške **8 410 420,39 Sk (247 758,86 €)**

Odbytové družstvo producentov ovocia SK FRUIT Ostratice –3. rok činnosti OP.

Ovocinárske družstvo BONUM Dunajská Lužná – 2. rok činnosti OP.

Časový harmonogram pre administráciu organizovania trhu v komodite čerstvé ovocie a zeleninu pre rok 2009

V priebehu celého roka	Prijímanie žiadosti o predbežné uznanie SV. Nové SV spolu so žiadosťou o predbežné uznanie, predkladajú plán na dosiahnutie uznania – akčný plán.
1. január 2009	Zahájenie implementácie nových schválených OP (žiadosti podané do 15. septembra 2008) podľa „Metodického postupu pre žiadateľov o schválenie operačného programu a financovanie operačných fondov organizácií výrobcov a združení organizácií výrobcov (ďalej len „Metodický postup pre OP“)
15. február 2009	OV môžu podávať žiadosti o zúčtovanie štvrtročných platieb počas ročnej realizácie OP a dofinancovanie za obdobie október – december podľa „Metodického postupu pre OP“ OV predkladajú „Ročnú správu o realizácii operačného programu“
Do 31. marca	Predbežne uznané SV môžu požiadať o podporu na realizáciu akčných plánov za druhý polrok 2009/každoročnú platbu podľa „Metodického postupu pre AP“
1. - 30. apríl 2009	OV môžu požiadať o zálohovú platbu* na financovanie OP za obdobie apríl až jún podľa „Metodického postupu pre OP“
Do 30. apríla 2009	OV môžu žiadať o 1. štvrtročnú platbu na financovanie OP za obdobie január - marec podľa „Metodického postupu pre OP“
1. – 31. júl 2009	OV môžu podávať žiadosti o zálohu na financovanie OP za obdobie júl až september podľa Metodického postupu pre OP“
Do 31. júla 2009	OV môžu žiadať o 2. štvrtročnú platbu na financovanie OP za obdobie apríl – jún podľa „Metodického postupu pre OP“
15. september 2009	OV môže podávať žiadosť o uznanie ako OV a schválenie nového OP, ktorý sa bude realizovať od 1. januára nasledujúceho roka OV môže podávať žiadosť o uplatnenie zmien a doplnkov do schváleného operačného programu pre nasledujúci rok realizácie OP. Zmeny a doplnky sa začnú uplatňovať od 1. januára nasledujúceho roka
Do 30. septembra 2009	Predbežne uznané SV môžu požiadať o podporu na realizáciu akčných plánov za prvý polrok 2009 podľa „Metodického postupu pre AP“
1. – 31. október 2009	OV môžu podávať žiadosti o zálohovú platbu na financovanie OP za obdobie október až december podľa „Metodického postupu pre OP“
31. október 2009	OV môžu žiadať o 3. čiastkovú - štvrtročnú platbu na financovanie OP za obdobie júl - september podľa „Metodického postupu pre OP“
15. december 2009	PPA informuje všetky OV o schválenej výške finančnej pomoci na realizáciu OP (v náležite odôvodnených prípadoch môže PPA rozhodnúť do 20. januára príslušného roka. Výdavky na realizáciu OP sú oprávnené od 1. januára 2009)
15. december 2009	Posledný termín podávania žiadostí o predbežné uznanie SV, ktorý predchádza prvému roku riešenia AP.
1. január 2010	Zahájenie implementácie schválených OP podľa žiadosti, ktoré boli podané do 15. septembra 2009)
1. – 31. január 2010	OV môžu podávať žiadosti o zúčtovanie čiastkových platieb počas ročnej realizácie OP a dofinancovanie za obdobie október – december podľa „Metodického postupu pre OP“ OV predkladajú „Ročnú správu o realizácii operačného programu“

* zálohová platba predpokladá zloženie finančnej zábezpeky vo výške 110% na príslušné obdobie

E Ostatné podpory v rámci dotačnej politiky

Propagácia poľnohospodárskych výrobkov – NR (ES) č. 3/2008, NK (ES) č. 501/2008, NK (ES) č. 1313/2008

Informačné a propagačné programy, ktoré realizujú zväzy a iné odvetvové a medziodvetvové organizácie.

1. Z rozpočtu Spoločenstva sa môžu celkovo alebo čiastočne financovať informačné a propagačné akcie:

styk s verejnou, propagácia a reklamná činnosť, ktorá upriamuje pozornosť najmä na skutočné vlastnosti a prednosti výrobkov Spoločenstva;

b) informačné kampane, najmä o režimoch Spoločenstva týkajúcich sa chránených označení pôvodu (CHOP), chránených zemepisných označení (CHZO), záruk tradičnej špeciality (ZTŠ) a organickej výroby;

d) štúdie na vyhodnotenie výsledkov propagačných a informačných akcií.

- **2.** Medzi uvedené akcie môžu patriť aj účasti na podujatiach, veľtrhoch a výstavách národného i európskeho významu prostredníctvom výstavných stánkov so zameraním na vylepšenie imidžu výrobkov Spoločenstva.

- **3.** Akcie v tretích krajinách môžu byť:

b) účasť na podujatiach, veľtrhoch a výstavách medzinárodného významu prostredníctvom výstavných stánkov zameraných na vylepšovanie imidžu výrobkov Spoločenstva;

c) prieskumy nových trhov potrebných na rozšírenie trhových odbytísk;

d) obchodné misie na vysokej úrovni.

- Odvetvia a výrobky, na ktoré sa môžu vzťahovať akcie na vnútornom trhu, sa stanovujú so zreteľom na tieto kritériá:

a) príležitosť na zdôraznenie kvality, typických charakteristických znakov, špecifických výrobných metód, nutričnej a zdravotnej hodnoty, bezpečnosti potravín, dobrých životných podmienok zvierat alebo rešpektovania životného prostredia daných výrobkov prostredníctvom tematických kampaní alebo kampaní zameraných na osobitné cieľové skupiny;

b) zavádzanie systému označovania štítkami na informovanie spotrebiteľa a systémov na spätnú vysledovateľnosť pôvodu a kontrolu výrobkov do praxe;

c) nevyhnutnosť čeliť špecifickým alebo konjunkturálnym ťažkostiam v určitom odvetví;

d) príležitosť poskytnúť informácie o význame systémov Spoločenstva týkajúcich sa CHOP, CHZO, ZTŠ a organických výrobkov;

- Výrobky, na ktoré sa môžu vzťahovať akcie v tretích krajinách, sú najmä tieto:

a) výrobky určené na priamu spotrebu alebo spracovanie, pre ktoré existujú vývozné možnosti alebo prípadné nové trhové odbytiská v tretích krajinách, hlavne bez poskytovania vývozných náhrad;

b) typické výrobky alebo výrobky vysokej kvality s veľkou pridanou hodnotou.

Komisia stanovuje zoznamy tém a výrobkov dotknutých tretích krajín. Tieto zoznamy sa každé dva roky revidujú. Pri výbere tretích krajín sa prihliada na ich trhy, v ktorých existuje skutočný alebo potenciálny dopyt.

Pokiaľ ide o **propagáciu čerstvého ovocia a zeleniny**, osobitná pozornosť sa venuje propagačným akciám, ktoré sú venované **deťom v školských zariadeniach**.

Zameranie programu - zhrnutie: zdôrazňovanie kvality, charakteristické znaky, špecifické výrobné metódy, nutričná a zdravotná hodnota, bezpečnosť potravín, rešpektovanie životného prostredia, kampane zamerané na osobitné cieľové skupiny (napr. na deti v školách), označovanie a spätná vysledovateľnosť.

Financovanie: 60 % EÚ / najmenej 20 % súkromné zdroje / 20 % SR pre OZ;

50 % EÚ / najmenej 20 % súkromné zdroje / 30 % SR iné komodity.

2. Program dodávok ovocia a zeleniny do škôl: - NR (ES) č. **13/2009** a NK (ES) č. **288/2009**, ktoré ustanovuje podrobné pravidlá pre vykonávanie nariadenia Rady (ES) č. 1234/2007, čo sa týka pomoci spoločenstva na dodávky ovocia, zeleniny, spracovaného ovocia a zeleniny a banánov deťom do vzdelávacích zariadení, rámec pre Program školské ovocie, s účinnosťou od 15. apríla 2009.

Národná stratégia pre školské ovocie a nariadenie vlády SR sa v súčasnosti pripravujú v súlade s prijatím nariadenia Komisie EÚ.

Hlavné nástroje v SFS:

-Dodávky ovocia a zeleniny do škôl - (oprávnené náklady – na OZ, dopravu, distribúciu, balenie, zariadenia, komunikáciu vrátane informačného plagátu EÚ, monitoring a hodnotenie) – financované z rozpočtu EÚ a z národných zdrojov/súkromných zdrojov.

-Sprievodné opatrenia - osвета, vzdelávanie o zdravotných dopadoch, propagácia vo vzťahu k výrobe, zdravej výžive a k životnému prostrediu, vzdelávanie na školách v súlade s výživovou politikou, verejné kampane (so zainteresovaním rezortu zdravotníctva a školstva) – financované z národných zdrojov.

-Rozpočet EÚ – 27

90 mil. € na dodávky

-Finančný podiel pre SR

73 % z EÚ/ 27 % SR (vrátane súkromných zdrojov)

1,276 mil. € EÚ / 0,470 mil. € SR

1.4 Obchodná politika v komodite ovocie a zelenina v rámci SOPT

Pri dovoze ovocia a zeleniny do Spoločenstva nie je vo všeobecnosti potrebná dovozná licencia, okrem dovozu jablák. Systém dovozných povolení pre jablká dovážané z tretích krajín sa administruje podľa nariadenia Komisie (ES) č. **1580/2007**. Jeho cieľom bolo zlepšenie monitorovania trhu s jablkami v Spoločenstve, najmä v dôsledku značného nárastu ich dovozu z tretích krajín južnej pologule a krajín bývalej Juhoslávie.

V rámci obchodnej politiky s tretími krajinami sa môžu uplatňovať kvóty na dovoz cesnaku, banánov, konzervovaných húb rodu *Agaricus*. Pre tieto dovozy do Spoločenstva musí dovozca predložiť dovoznú licenciu.

Vývoz ovocia a zeleniny podliehal v roku 2008 predloženiu licencie iba vtedy, ak vývozca požadoval vývoznú náhradu.

Dovoz jablák:

Dovozné povolenia na jablká sa vydávajú bezodkladne každému žiadateľovi bez ohľadu na jeho sídlo v spoločenstve. V roku 2008 bolo na PPA podané 3 žiadosti o dovoznú licenciu z tretích krajín na 298 t jablák.

Komodita	Kód CS	Žiadané množstvo (t)	Udelené množstvo (t)	Skutočne dovezené množstvo (t)
Jablká	0808 10 80	298	298	147,77

Dovoz banánov:

V roku 2008 sa realizoval dovoz banánov z tretích krajín, okrem krajín AKT. Dovozné povolenia na banány sa vydávajú bezodkladne každému žiadateľovi bez ohľadu na jeho sídlo v spoločenstve.

Komodita	Kód CS	Žiadané množstvo (t)	Udelené množstvo (t)	Skutočne dovezené množstvo (t)
Banány	0803 00 19	919,489	919,489	935,599

Vývoz čerstvého ovocia s vývoznou náhradou: v roku 2008 neboli uskutočnené žiadne vývozy.

V roku 2008 boli v sektore ovocie vyplatené vývozné náhrady:

Komodita	Množstvo (kg)	Krajina vývozu	Vyplatené náhrady (Sk)
jablká	54 375	Rusko	39 762,15
jablká	19 968	Ukrajina	14 619,03
broskyne	55 986	Ukrajina	22 812,66
citróny	30 554	Ukrajina	10 778,74
hrozno	57 400	Ukrajina	25 039,02
nektarinky	152 463	Ukrajina	61 974,97

K vyplateniu vývozných náhrad za ovocie došlo v roku 2008 od 9. do 17. týždňa 2008. Vyplatenie vývozných náhrad sa uskutoční až po doručení všetkých potrebných dokladov podľa nariadenia Komisie (ES) č. 800/1999. To znamená, že vývozy sa uskutočnili v skoršom období.

1.5 Kontrolné mechanizmy

Kontroly zhody (kvality) ovocia a zeleniny sú najvýznamnejšie z hľadiska SOPT vykonávané **Štátnou veterinárnou a potravinovou správou SR** podľa § 10 ods. 5 zákona NR SR č. **491/2001** Z. z. o organizovaní trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami, v znení neskorších predpisov, najmä zákona NR SR č. **596/2007** Z. z., ktorý dopĺňa zákon č. **491/2001**.

Od 1.1.2008 platí pre výkon kontroly v rámci SOPT nariadenie Rady (ES) č. **1234/2007** a vykonávacie nariadenie Komisie (ES) č. **1580/2007**. Od roku 2009 je v účinnosti nariadenie Komisie (ES) č. **1221/2008**, ktoré upravuje oblasť noriem kvality a výkonu kontroly zhody.

Podľa zákona NR SR č. **152/1995** Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov (zákon č. 23/2002), predovšetkým § 23, ovocie a zelenina podlieha pod **úradnú kontrolu potravín**. Kontroly sú zamerané na zdravotnú neškodnosť a hygienu čerstvého ovocia a zeleniny.

Okrem uvedených kontrol, komodita podlieha **fytokontrole rastlín a rastlinných produktov**, ktorú vykonáva Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky (ÚKSÚP) podľa zákona NR SR č. **193/2005** Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti.

Zabezpečovanie platieb, kontroly oprávnenosti a správu všetkých dotačných nástrojov podľa bodov A až E vykonáva **Pôdohospodárska platobná agentúra** v súlade so zákonom NR SR č. **543/2007** z 25. októbra 2007 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy pri poskytovaní podpory v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka, predpismi EÚ a nariadeniami vlády SR.

Kontrola zhody s obchodnými normami podľa SOPT

- nariadenie Rady (ES) č. **1234/2007** z 22. októbra 2007 o vytvorení spoločnej organizácie poľnohospodárskych trhov a o osobitných ustanoveniach pre určité poľnohospodárske výrobky (nariadenie o jednotnej spoločnej organizácii trhov) v znení nariadenia Rady (ES) č. **361/2008** zo 14. apríla 2008,
- nariadenie Komisie (ES) č. **1580/2007** z 21. decembra 2007, ktorým sa ustanovujú vykonávacie pravidlá pre nariadenia Rady (ES) č. 2200/96, (ES) č. 2201/96 a (ES) č. **1182/2007** v sektore ovocia a zeleniny v znení
- nariadenia Komisie (ES) č. **1221/2008** z 5. decembra 2008, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1580/2007, ktorým sa ustanovujú vykonávacie pravidlá pre nariadenia Rady (ES) č. 2200/96, (ES) č. 2201/96 a (ES) č. 1182/2007 v sektore ovocia a zeleniny, pokiaľ ide o obchodné normy.

Klasifikácia produktov a obchodné normy pre druhy ovocia:

- nariadenie Komisie (ES) č. **831/1997** zo 7. mája 1997 stanovujúce obchodné normy uplatniteľné pre avokáda,
- nariadenie Komisie (ES) č. **1168/1999** z 3. júna 1999, ktorým sa stanovuje obchodná norma pre slivky,
- nariadenie Komisie (ES) č. **2789/1999** z 22. decembra 1999, stanovujúce obchodnú normu pre stolové hrozno,
- nariadenie Komisie (ES) č. **848/2000** z 27. apríla 2000, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1168/1999 stanovujúce obchodnú normu pre slivky,
- nariadenie Komisie (ES) č. **851/2000** z 27. apríla 2000, ktorým sa stanovuje obchodná norma pre marhule,
- nariadenie Komisie (ES) č. **175/2001** z 26. januára 2001, ktorým sa stanovuje obchodná norma pre nelúpané vlašské orechy,
- nariadenie Komisie (ES) č. **1148/2001** z 12. júna 2001, týkajúce sa kontrol zhody obchodných noriem čerstvého ovocia a zeleniny, v znení neskorších predpisov,
- nariadenie Komisie (ES) č. **1799/2001** z 12. septembra 2001, ktorým sa stanovuje obchodná norma pre citrusové plody,
- nariadenie Komisie (ES) č. **843/2002** z 21. mája 2002, ktorým sa stanovuje obchodná norma pre nelúpané lieskové orechy,
- nariadenie Komisie (ES) č. **408/2003** z 31. januára 2003, ktorým sa stanovujú pravidlá na uplatniteľné zmesi rôznych typov čerstvého ovocia a zeleniny nachádzajúce sa v tom istom predajnom obale,
- nariadenie Komisie (ES) č. **85/2004** z 15. januára 2004, ktorým sa stanovuje obchodná norma pre jablká,
- nariadenie Komisie (ES) č. **86/2004** z 15. januára 2004, ktorým sa stanovuje obchodná norma pre hrušky,
- nariadenie Komisie (ES) č. **214/2004** zo 6. februára 2004, ktorým sa stanovuje obchodná norma pre čerešne a višne,

- nariadenie Komisie (ES) č. **1673/2004** z 24. septembra 2004, ktorým sa stanovuje obchodná norma pre kivi,
- nariadenie Komisie (ES) č. **1861/2004** z 26. októbra 2004, ktorým sa stanovuje obchodná norma pre broskyne a nektarinky,
- nariadenie Komisie (ES) č. **228/2006** z 9. februára 2006, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 2257/94, ktorým sa ustanovuje norma kvality pre banány,
- nariadenie Komisie (ES) č. **1580/2007** z 21. decembra 2007, ktorým sa ustanovujú vykonávacie pravidlá pre nariadenia Rady (ES) č. 2200/96, (ES) č. 2201/96 a (ES) č. 1182/2007 v sektore ovocia a zeleniny,

Od 1.7.2009 vstúpi do platnosti novela Nariadenia Komisie (ES) č. **1221/2008** z 5. decembra 2008, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. **1580/2007** z 21. decembra 2007, ktorým sa ustanovujú vykonávacie pravidlá pre nariadenia Rady (ES) č. 2200/96, (ES) 2201/96 a (ES) č. 1182/2007 v sektore ovocia a zeleniny, pokiaľ ide o obchodné normy, ktorým sa rušia pôvodné obchodné normy pre ovocie a zeleninu (uvedené vyššie). Tieto sa nahrádzajú **Všeobecnou obchodnou normou a osobitnými obchodnými normami** pre: jablká, citrusové plody, kivi, šaláty, endívia a eskariol, broskyne a nektárinky, hrušky, jahody, zeleninová paprika, stolové hrozno, rajčiaky.

2. Situácia na trhu v SR

2.1. Počet stromov a produkcia ovocia

Klesajúci trend v počte stromov od roku 2006 sa udržal aj v roku 2008. V porovnaní s rokom 2007 bol pokles bezvýznamný, predstavoval 0,40 % prepad. Najväčší pokles bol zaznamenaný v počte broskýň (-4,96 %) a višní (-2,90 %). Počet ringlôt vzrástol o 3,69 % a marhúľ o 2,69 %. Vzrástol počet stromov ďalších siedmich druhov ovocia v intervale od 1,46 % (orechy vlašské) po 0,01 % (egreše). V roku 2008 nastal výrazný pokles výmery hrozna stolového (-39,95 %) a jahôd (-11,543 %).

Počet jabloní tvorí 49,34 % zo všetkých ovocných stromov, ríbezle 26,51 %, slivky 5,91 %, ostatné druhy majú menší podiel.

Počet ovocných stromov a kríkov (ks)

Number of Fruit Trees and Bushes (pc)

Tabuľka č. 1

Ovocný druh ¹	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Jablone ²	7 740 164	7 533 748	7 689 762	7 651 602	7 535 438	7 612 364
Hrušky ³	564 551	599 885	631 270	617 546	598 533	597 623
Broskyne ⁴	718 325	717 801	722 973	731 299	708 691	673 534
Marhule ⁵	382 960	393 376	392 173	415 005	421 113	432 450
Slivky ⁶	843 044	842 464	892 535	898 397	889 876	896 361
Čerešne ⁷	347 665	339 281	365 058	369 305	381 124	381 460
Višne ⁸	163 087	151 427	163 218	154 071	161 900	156 901
Ringloty ⁹	74 131	47 402	49 200	49 260	50 142	51 689
Egreše ¹⁰	162 247	158 875	167 481	167 469	140 553	140 570
Ríbezle ¹¹	5 584 213	5 531 069	5 721 006	4 887 468	4 212 509	4 090 226
Orechy vlašské ¹²	239 904	232 594	237 672	246 616	247 870	251 495
Orechy lieskové ¹³	9 598	9 689	9 714	9 772	11 094	10 843
Jedle gaštany ¹⁴	6 495	6 482	5 908	6 065	6 017	6 068
Ostatné ovocie ¹⁵	238 168	207 995	144 143	148 845	126 684	127 413
Stromy a kríky spolu¹⁶	17 074 552	16 772 088	17 192 113	16 352 720	15 491 544	15 428 997
Maliny šľachtené ¹⁷	*81	*82	*59	*59	*50	*52,26
Jahody ¹⁸	*240	*272	*235	*255	*270	*239,14
Hrozno stolové ¹⁹	*272	*294	*268	*232	*162	*97,28

* plocha v ha²⁰

Prameň: ŠU SR²¹

1) Fruit type, 2) Apples, 3) Pears, 4) Peaches, 5) Apricots, 6) Plums, 7) Cherries, 8) Sour cherries, 9) Greengages, 10) Gooseberries, 11) Currants, 12) Walnuts, 13) Hazelnuts, 14) Chestnut, 15) Other fruits, 16) Fruit trees and bushes in total, 17) Raspberries cultivated, 18) Strawberries, 19) Dessert grape, 20) Area in hectares, 21) Source: SO SR

Počet stromov a kríkov v ovocných sadoch v roku 2008 bol 10 745 tis. kusov a tvorí 69,64 % zo všetkých ovocných stromov na Slovensku. Tento počet zodpovedá výmere 7 473 ha. Vyše polovicu počtu zaberajú jablone (53,44 %). Najviac sa zvýšil počet ringlôt (+28,28 %), vlašských orechov (+24,75 %) a marhúľ (+10,93 %). Klesol počet liesok (-22,49 %), v menšej miere višní (-7,86 %) a broskýň (-6,34 %).

Po poklese plochy ovocných sádov nastalo v roku 2008 jej zväčšenie, oproti roku 2007 o 91, ha, resp. o 1,24 %. Vo výmere najväčšiu stratu zaznamenali liesky (-81,82 %), ringloty (-28,57 %) a vlašské orechy (-18,39 %).

Údaje o ovocných sadoch v roku 2008 reprezentovali 381 respondentov vlastniacich ovocné sady.

Celková výmera a počet stromov v ovocných sadoch podľa druhu ovocia

Total Area of Wearing and Number of Fruit Trees in Fruit Orchards according to the Fruit Type

Tabuľka č. 2

Rok ^{1/} / druh ovocia ²	Výmera ¹⁹ (ha)				Počet stromov ²⁰ (ks)	
	2005	2006	2007	2008	2007	2008
Jablone ³	4 039	3 946	3 840	3 953	5 663 344	5 742 377
Hrušky ⁴	206	201	188	188	178 136	177 231
Broskyne ⁵	881	836	807	774	512 191	479 720
Marhule ⁶	302	334	338	304	124 790	136 131
Slivky ⁷	704	708	677	693	286 752	293 223
Čerešne ⁸	159	247	174	173	114 464	114 814
Višne ⁹	228	199	226	213	63 527	58 534
Ringloty ¹⁰	14	14	14	18	5 485	7 036
Egreše ¹¹	27	27	21	20	39 932	39 948
Ríbezle ¹²	1 120	937	814	817	3 686 471	3 564 176
Vlašské orechy ¹³	37	78	87	103	14 685	18 320
Maliny šľachtené ¹⁴	59	59	50	52	-	-
Lieskové orechy ¹⁵	1	2	11	2	1 565	1 213
Jedlé gaštany ¹⁶	14	16	15	14	485	538
Ostatné ¹⁷	137	140	120	149	110 750	111 479
Spolu¹⁸	7 928	7 744	7 382	7 473	10 802 577	10 744 740

Prameň: ŠÚ SR²¹

1) Year; 2) Fruit type; 3) Apples trees; 4) Pears trees, 5) Peaches trees, 6) Apricots trees, 7) Plums trees, 8) Sweet cherries trees, 9) Sour cherries trees, 10) Greengages, 11) Gooseberries, 12) Currants, 13) Walnuts, 14) Raspberries cultivated, 15) Hazelnuts; 16) Chestnut; 17) Others; 18) Total, 19) Area; 20) Trees number; 21) Source: SO SR

Celková produkcia ovocia (t)

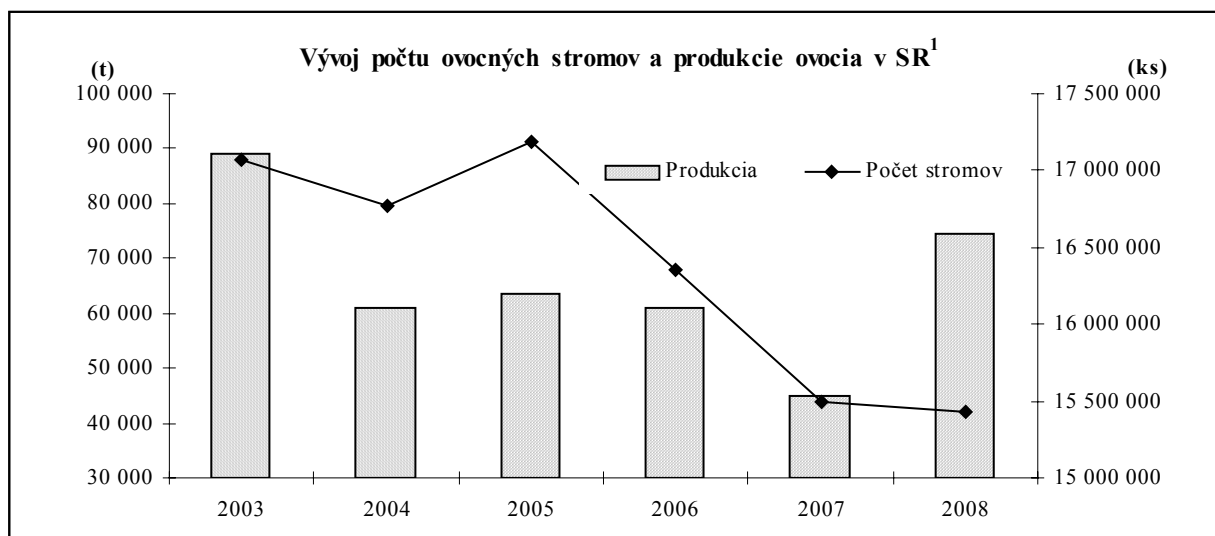
Total Production of Fruit (t)

Tabuľka č. 3

Ovocný druh ¹	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Jablka ²	60 685	41 595	47 288	41 360	28 123	54 639
Hrušky ³	4 860	2 511	2 226	2 419	2 211	2 825
Broskyne ⁴	4 206	4 750	3 609	4 415	2 387	4 190
Marhule ⁵	2 677	1 584	1 256	1 781	1 512	2 089
Slivky ⁶	6 717	5 799	4 285	6 286	5 940	5 984
Čerešne ⁷	1 992	1 321	1 413	1 573	1 677	1 866
Višne ⁸	1 562	885	865	818	730	751
Ringloty ⁹	652	291	317	407	407	390
Egreše ¹⁰	273	228	168	152	129	108
Ríbezle ¹¹	1 174	631	637	564	536	522
Orechy vlašské ¹²	3 425	1 224	1 197	1 145	1 150	1 070
Orechy lieskové ¹³	49	38	35	35	35	34
Jedlé gaštany ¹⁴	96	38	35	32	32	30
Ostatné ovocie ¹⁵	567	57	70	51	58	76
Stromy a kry spolu¹⁶	88 935	60 955	63 402	61 037	44 927	74 572
Maliny šľachtené ¹⁷	3,3	8,1	26	35	19	14
Jahody ¹⁸	583	891	576	602	587	691
Hrozno stolové ¹⁹	612	690	524	368	367	379
Spolu²⁰	90 133	62 544	64 528	62 043	45 900	75 656

Prameň: ŠÚ SR²¹

1) Fruit type, 2) Apples, 3) Pears, 4) Peaches, 5) Apricots, 6) Plums, 7) Cherries, 8) Sour cherries, 9) Greengages, 10) Gooseberries, 11) Currants, 12) Walnuts, 13) Hazelnuts; 14) Chestnut; 15) Other fruits; 16) Fruit trees and bushes in total, 17) Raspberries cultivated, 18) Strawberries; 19) Table grape; 20) in total; 21) Source: SO SR

1 Fruit Trees Number and Fruit Production Development

Produkcia ovocia v roku 2008 bola najvyššia od roku 2004. Medziročne vzrástla o 64,82 %. Najvýraznejšou mierou k tomu prispela takmer dvojnásobná produkcia jabĺk (+94,29 %), vysoká produkcia broskýň (+75,53 %), marhúľ (+38,16 %) a hrušiek (+27,77 %). Takisto vzrástla produkcia jahôd, čerešní, hrozna stolového, višni a sliviek. Úroda ostatných druhov ovocia klesla od – 26,32 % (maliny šľachtené) po –2,61 % (ríbezle).

Jadroviny predstavujú 75,95 % produkcie, z toho takmer celý objem tvoria jablká, hrušky predstavujú len 4,92 %. Za ostatných päť rokov sa striedal vzostup a pokles ich úrody, najvýraznejší vzrast dosiahla ich produkcia v roku 2008, takmer 90 %, ale nedosiahla objem z roku 2003. Jablká tvoria 72,22 % z celkovej produkcie ovocia.

Druhým ovocím s najvyšším podielom produkcie z celkovej produkcie ovocia boli slivky (8,03 %) a broskyne (5,62 %). Vývoj produkcie jadrovín bol od roku 2003 (okrem roku 2006) klesajúci, v roku 2008 dosiahol nárast o 20,18 %. Z tejto skupiny ovocia tvoria slivky 39,19 % a broskyne (27,44 %).

Objem úrody bobuľového ovocia mal počas rokov 2003 až 2007 klesajúci trend, v roku 2008 dosiahol medziročný nárast o 4,64 %. Najvýznamnejším ovocím z tejto skupiny sú jahody (40,32 %) a ríbezle (30,46 %).

Jedinou skupinou ovocia, ktorá v roku 2008 dosiahla v produkcii pokles (-6,84 %), sú orechy. Vlašské orechy tvoria 96,92 % podiel z tejto skupiny, ostatný podiel patrí lieskovým orechom.

Priemerná produkcia z jedného stromu, kra a plochy (kg)

Average Production per Fruit Tree, Bush an Area (kg)

Tabuľka č. 4

Ovocný druh ¹	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Jablká ²	7,84	6,84	6,15	5,41	3,73	7,18
Hrušky ³	8,61	4,19	3,53	3,92	3,69	4,73
Broskyne ⁴	5,86	6,62	4,99	6,04	3,37	6,22
Marhule ⁵	6,99	4,03	3,20	4,29	3,59	4,83
Slivky ⁶	7,89	6,88	4,72	7,17	6,78	6,68
Čerešne ⁷	5,73	3,89	3,87	4,26	4,40	4,89
Višne ⁸	9,58	5,84	5,30	5,31	4,51	4,78
Ringloty ⁹	8,80	6,14	6,45	8,25	8,11	7,54
Egreše ¹⁰	1,68	1,43	1,00	0,91	0,92	0,77
Ríbezle ¹¹	0,21	0,11	0,11	0,12	0,13	0,13
Orechy vlašské ¹²	14,28	5,26	5,04	4,64	4,64	4,25
Orechy lieskové ¹³	5,06	3,91	3,56	3,54	3,13	3,17
Jedlé gaštany ¹⁴	14,84	5,82	5,94	5,31	5,24	4,95
Ostatné ovocie ¹⁵	0,00	0,28	0,49	0,34	0,46	0,60
Maliny šľachtené ¹⁶	**4,04	**9,88	*0,46	*0,59	*0,37	*0,26
Jahody ¹⁷	*2,43	*3,28	*2,45	*2,36	*2,17	*2,89

* priemerná produkcia v t/ha¹⁸

** priemerná produkcia v kg/m²¹⁹

údaj sa neuvádzal²⁰

Prameň: ŠÚ SR²¹

1) Fruit type, 2) Apples, 3) Pears, 4) Peaches-, 5) Apricots, 6) Plums 7) Cherries, 8) Sour cherries 9) Greengages, 10) Gooseberries, 11) Currants, 12) Walnut, 13) Hazelnuts; 14) Chestnut, 15) Other fruits, 16) Raspberries cultivated; 17) Strawberries; 18) Average production in tons per hectare, 19) Average production in kg per m² 20) Data not available, 21) Source: SO SR

Vysoká úroda jablák bola zapríčinená vďaka nárastu počtu jabloní a zvýšenou priemernou produkciou zo stromu, ktorá vzrástla priemerná o 92,46 %. Priemerná produkcia sa zvýšila aj u ďalších druhov ovocia: broskýň (+84,57 %), marhúl (+34,54 %), jahôd (+33,18 %), hrušiek (+28,18 %) a čerešní (+11,14 %). Najvýznamnejšie zníženie dosiahla priemerná produkcia malín (-29,73 %) a egrešov (-16,30 %).

Bilancia výroby a použitia ovocia mierneho pásma v SR (t)

(0802 21 00, 0802 22 00, 0802 31 10, 0802 32 10, 0802 40 00, 0806 10 10, 0808, 0809, 0810)

Climatic Zone Fruit Production and Utilization Balance Sheet in SR (t)

Tabuľka č. 5

Ukazovateľ ¹	Skutočnosť ²				Predpoklad ³
	2005	2006	2007	2008	2009
Domáca produkcia ⁴	64 528	62 043	45 900	74 572	73 606
z toho: produkčné sady ⁵	41 289	38 171	22 316	48 762	44 853
Dovoz ⁶	75 517	74 461	114 405	96 016	95 000
Celková ponuka⁷	140 045	136 504	160 305	170 588	168 606
Dodávky pre sprac. priem. ⁸	5 429	5 346	6 364	7 600	7 371
Priama spotreba ⁹	102 634	95 661	113 272	*125 600	133 884
Ostatná spotreba a straty ¹⁰	6 289	1 744	7 784	7 448	2 000
Vývoz ¹¹	22 756	33 753	32 885	29 940	25 351
Celkové použitie¹²	140 045	136 504	160 305	170 588	168 606

* odhad¹³

Prameň: ŠÚ SR, VÚEPP¹⁴

1) Indicator, 2) Real data, 3) Prediction, 4) Domestic production, 5) Of which: fruiting orchards, 6) Import, 7) Total supply, 8) Processing industry supplies, 9) Direct consumption, 10) Other consumption and losses, 11) Export, 12) Total consumption; 13) Estimate; 14) Source: SO SR, RIAFE

2.2. Ovocné sady

Ovocné sady sú súvislé výsadby ovocných stromov s výmerou 1 500 m² a viac, pravidelne ošetrované podľa agrotechnických zásad a zberané.

Vývoj plôch rodiacich ovocných sádov (ha)

Development of the Areas of Production Orchards (ha)

Tabuľka č. 6

Ovocný druh ¹	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Jablone ²	3 519	3 281	3 198	3 345	3 244	3 426
Hrušky ³	143	138	148	154	134	141
Broskyne ⁴	787	778	684	751	718	710
Marhule ⁵	272	196	229	241	209	202
Slivky ⁶	525	499	533	596	574	581
Čerešne ⁷	139	94	97	152	155	156
Višne ⁸	185	137	115	223	115	93
Ringloty ⁹	37	13	13	13	13	13
Egreše ¹⁰	21	25	26	27	20	21
Ríbezle ¹¹	853	741	823	714	655	652
Orechy vlašské ¹²	32	18	20	19	32	24
Jedlé gaštany ¹³	29	24	10	10	10	7
Maliny šľachtené ¹⁴	67	71	58	58	49	52
Ostatné ovocie ¹⁵	128	110	99	101	82	113
Spolu¹⁶	6 672	6 056	5 995	6 241	6 011	6 190

Prameň: ŠÚ SR¹⁷

1) Fruit type, 2) Apples, 3) Pears, 4) Peaches, 5) Apricots, 6) Plums, 7) Sweet cherries, 8) Sour cherries, 9) Greengages, 10) Gooseberries, 11) Currants, 12) Walnuts, 13) Chestnut, 14) Raspberries cultivated, 15) Other fruit; 16) Total; 17) Source: SO SR

Celková produkcia ovocia v ovocných sadoch (t)

Total Fruit Production in Production Orchards in the SR (t)

Tabuľka č. 7

Ovocný druh ¹	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Jablká ²	34 070	31 062	36 257	30 776	17 724	41 803
Hrušky ³	386	350	370	524	311	387
Broskyne ⁴	2 719	3 546	2 483	3 160	1 142	2 865
Marhule ⁵	312	192	145	414	147	414
Slivky ⁶	1 743	2 253	1 324	2 550	2 246	2 238
Čerešne ⁷	232	213	161	277	388	614
Višne ⁸	388	335	217	223	136	140
Ringloty ⁹	247	-	-	0,2	0,2	2
Egreše ¹⁰	47	71	16	21	0,1	0
Ríbezle ¹¹	368	345	278	205	176	247
Orechy vlašské ¹²	122	1,4	1,5	0,7	1,2	1,2
Jedlé gaštany ¹³	2	0,5	0,3	1,2	0,5	0,4
Maliny šľachtené ¹⁴	3	8,1	26	34,7	19	14
Ostatné ovocie ¹⁵	495	25	36	19,2	26	38
Spolu¹⁶	41 131	38 394	41 289	38 171	22 316	48 762

Prameň: ŠÚ SR¹⁷

1) Fruit type, 2) Apples, 3) Pears, 4) Peaches, 5) Apricots, 6) Plums, 7) Sweet cherries, 8) Sour cherries, 9) Greengages, 10) Gooseberries, 11) Currants, 12) Walnuts, 13) Chestnut, 14) Raspberries cultivated, 15) Other fruit; 16) Total; 17) Source: SO SR

Napriek tomu, že plocha ovocných sádov v roku 2008 medziročne vzrástla len mierne (+2,98 %), produkcia ovocia dosiahla vyše dvojnásobný objem (+118,51 %). Priemerná hektárová úroda jednotlivých druhov ovocia výrazne vzrástla: ringlôt šesťnásobne, marhúľ

takmer trojnásobne, broskýň dva a pol krát, jablák vyše dvojnásobne, čerešní takmer dvojnásobne, atď. Hektárová úroda klesla len pri malinách (-18,75 %) a slivkách (-2,50 %).

Priemerná hektárová úroda v ovocných sadoch (t/ha)

Average Hectare Yield in the Wearing Fruit Orchards (t/ha)

Tabuľka č. 8

Ovocný druh ¹	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Jablká ²	9,68	9,47	11,34	9,20	5,46	12,20
Hrušky ³	2,69	2,54	2,49	3,41	2,33	2,75
Broskyne ⁴	3,45	4,56	3,63	4,21	1,59	4,04
Marhule ⁵	1,14	0,98	0,63	1,72	0,70	2,05
Slivky ⁶	2,64	4,51	2,90	4,54	4,0	3,90
Čerešne ⁷	1,67	2,26	1,66	1,82	2,50	3,95
Višne ⁸	2,10	2,45	1,89	1,88	1,18	1,51
Ringloty ⁹	6,66	-	-	0,01	0,02	0,12
Egreše ¹⁰	2,20	2,87	0,63	0,77	-	0,00
Ríbezle ¹¹	0,43	0,46	0,34	0,29	0,27	0,38
Orechy vlašské ¹²	3,76	0,08	0,07	0,04	0,04	0,05
Jedlé gaštany ¹³	0,07	0,02	0,02	0,11	0,05	0,4
Maliny šľachtené ¹⁴	0,05	0,11	0,46	0,60	0,32	0,26

Prameň: ŠÚ SR¹⁵

1) Fruit type, 2) Apples, 3) Pears, 4) Peaches, 5) Apricots, 6) Plums, 7) Sweet cherries, 8) Sour cherries, 9) Greengages, 10) Gooseberries, 11) Currants, 12) Walnuts, 13) Chestnut, 14) Cultivated raspberries, 15) Source: SO SR

Register ovocných sádov

ÚKSUP Veľké Ripňany vykonáva evidenciu a registráciu všetkých ovocných sádov pod názvom Register ovocných sádov a chmeľníc (RSCH) od roku 2002. Od roku 2009 sa aktualizácia registra vykonáva na základe zákona č. **467/2008 Z. z.** zo 4. novembra 2008, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 597/2006 Z. z.

K termínu 31.5.2009 bola zaregistrovaná nasledujúca výmera ovocných sádov:

k 31.5.2009 bolo v registri ÚKSÚP registrovaných **515 subjektov**, čo predstavuje pokles za posledný rok o 56 subjektov. K poklesu došlo aj z dôvodu vyradenia subjektov z registra sádov na vlastnú žiadosť, keďže obhospodarovali výmeru menšiu ako 0,3 ha. Podľa zákona 467/2008 Z. z. vedie register ovocných sádov údaje o pestovateľoch, ktorí obhospodarujú sad na výmere najmenej 0,3 ha.

Výmera **9 602,4 ha** predstavuje **celkovú plochu** aj s manipulačnými plochami. V tejto výmere sú zahrnuté všetky intenzívne aj extenzívne ovocné sady v Slovenskej republike. **Čistú výmeru** predstavuje **8 505,6 ha** ovocných sádov, medziročne sa zvýšila o 26,6 ha. Negatívnym konštatovaním je, že oproti roku 2008 sa zvýšil podiel extenzívnych sádov o 110,9 ha a podiel intenzívnych sádov klesol o 84,2 ha.

Členenie ovocných sádov (ha)

Orchard Classification

Tabuľka č. 9

Celková výmera ¹ : 9 602,4	Čistá výmera ² 8 505,6	Intenzívne sady ³	
		5 686,7	66,86 %
		Extenzívne sady ⁴	
		2 818,9	33,14 %

Prameň: ÚKSUP⁵

1) Area total; 2) Area net; 3) Intensive orchard; 4) Extensive orchard; 5) Source: CCTIA

Štruktúra sádov podľa intenzity k 31.5.2009

Orchard Structure according to intensity as per May, 1st, 2009

Tabuľka č. 10

Druh sádov ¹	Čistá výmera ² (ha)	Vyjadrenie intenzity ³ (%)	Úroveň agrotechniky ⁴ (body)	Čistá výmera ² (ha)	Vyjadrenie plodnosti ⁵ (ha)	Vyjadrenie plodnosti ⁵ (%)
Extenzívne	2 818,9	33,14	1-žiadna	1 488,2	Neprodukčné ¹² 1 792,9	21,08
			2-TTP ⁶	304,7		
			3-slabá ⁸	1 026,0		
Intenzívne	5 686,7	66,86	5-priemerná ⁹	1 716,9	Produkčné ¹³ 6 712,7	78,92
			7-dobrá ¹⁰	2 008,8		
			9-vysoká ¹¹	1 961,0		
Spolu¹⁴	8 505,6	100		8 505,6	8 505,6	100

Prameň: ÚKSUP¹⁵

1) Orchard Type; 2) Area net; 3) Intensity expression; 4) Agrotechnics level; 5) Fructuousness expression; 6) Permanent grassland; 7) None; 8) Low; 9) Average; 10) Good; 11) High; 12) Non-productive; 13) Productive; 14) In total; 15) Source: CCTIA

Produkčný potenciál sa zisťuje len v kategórii „intenzívnych sádov“. Extenzívne sady sú prestárle nad 25–30 rokov.

Produkčná výmera ovocných sádov je **6 712,7 ha**, čo predstavuje **78,9 %** z čistej výmery všetkých ovocných sádov. Z tejto výmery má v SR dobrú až vysokú úroveň agrotechniky len **3 969,75 ha** sádov, čo predstavuje **59,14 %**. V týchto sadoch je na vyššej úrovni celková technológia pestovania hlavných ovocných druhov. Na druhej strane v produkčných výsadbách je evidovaných až **2 742,93 ha** (**40,86 %**) sádov s priemernou až slabou úrovňou agrotechniky, ktorá vplýva dlhodobo na nízke úrody v t.ha⁻¹ i horšiu kvalitu plodov.

Výmery ovocných sádov podľa intenzity výsadby k 31.5.2009

Orchard Acreage according to outplanting intensity as per May, 1st, 2009

Tabuľka č. 11

Druh ¹	Spolu ²	Intenzívne	Extenzívne
Jabloň domáca ³	4 547,8	2 655,1	1 892,7
Hruška obyčajná ⁴	204,4	109,9	94,4
Broskyňa obyčajná ⁵	856,4	670,0	186,4
Marhuľa obyčajná ⁶	302,6	168,9	133,7
Slivka domáca ⁷	672,7	585,3	87,4
Ringlota ⁸	45,2	1,1	44,1
Čerešňa vtáčia ⁹	284,8	152,9	131,9
Višňa (čerešňa višňová) ¹⁰	194,7	56,6	138,1
Ríbezľa červená ¹¹	204,2	198,4	5,8
Ríbezľa čierna ¹²	600,1	593,5	6,6
Orech kráľovský ¹³	192,5	122,6	69,9
Ostatné ¹⁴	400,2	372,3	27,9
Spolu²	8 505,6	5 686,7	2 818,9

Prameň: ÚKSUP¹⁵

1) Fruit type; 2) In total; 3) Apple tree; 4) Pear tree; 5) Peach tree; 6) Apricot tree; 7) Garden plum; 8) Greengage; 9) Sweet cherry; 10) Sour cherry; 11) Red currant; 12) Black currant; 13) Persian walnut 14) Others; 15) Source: CCTIA

Z čistej výmery pripadá **5 686,7 ha** (**66,86 %**) na intenzívne ovocné sady. Výmera intenzívnych sádov klesla za posledný rok o **84,23 ha** (**1,45 %**).

Ostatnú výmeru **2 818,9 ha** tvoria sady extenzívne, ktoré tvoria v SR **33,14 %**. V produkčných sadoch sú zahrnuté sady intenzívne (**5 686,7 ha**) a časť sádov so slabou

úrovňou agrotechniky (hodnotenou bodom 3), v ktorých sa na výmere 1 026,0 ha pestuje ovocie na priamy predaj a uvádza sa na trh.

Výmera a členenie ovocných sádov podľa druhu ovocia k 31.5.2009 (ha)

Land Area by Fruit Type and Classification of Orchard as per May, 1st. (ha)

Tabuľka č. 12

Ovocný druh ¹	Produkčná výmera ²	Podiel na výmere (%) ³
Jabľoň domáca ⁴	4 547,83	53,47
Hruška obyčajná ⁵	204,25	2,40
Broskyňa obyčajná ⁶	856,40	10,07
Marhuľa obyčajná ⁷	302,61	3,56
Slivka domáca ⁸	672,73	7,91
Ringlota ⁹	45,20	0,53
Čerešňa vtáčia ¹⁰	284,80	3,35
Višňa (čerešňa višňová) ¹¹	194,66	2,29
Mandľa obyčajná ¹²	0,40	0,00
Slivka čerešňoplodá - (Myrobalán) ¹³	4,30	0,05
Ríbezľa červená ¹⁴	204,17	0,00
Ríbezľa biela ¹⁵	0,03	2,40
Ríbezľa čierna ¹⁶	600,13	7,06
Egreš obyčajný ¹⁷	23,63	0,28
Malina (ostružina malinová) ¹⁸	39,31	0,46
Černica (ostružina černicová) ¹⁹	5,89	0,07
Jahoda ²⁰	146,34	1,72
Orech kráľovský ²¹	192,54	2,26
Gaštan jedlý ²²	26,17	0,31
Zemolez ²³	0,20	0,00
Rakytník rešetliakovitý ²⁴	4,37	0,05
Lieska obyčajná ²⁵	6,92	0,08
Jarabina ²⁶	2,90	0,03
Jarabina vtáčia x Hloh sibírsky ²⁷	2,44	0,03
Drieň obyčajný ²⁸	1,10	0,01
Baza čierna ²⁹	69,57	0,82
Jarabina čierna ³⁰	31,57	0,37
Ruža jabĺčkatá ³¹	10,00	0,12
Brusnica chocholíkatá ³²	22,24	0,26
Ostatné ³³	2,90	0,03
Spolu³⁴	8 505,60	100,00

Prameň: ÚKSÚP³⁵

1) Fruit type; 2) Area; 3) Part in area; 4) Apple tree; 5) Pear tree; 6) Peach tree; 7) Apricot tree; 8) Garden plum; 9) Greengage; 10) Sweet cherry; 11) Sour cherry; 12) Almond tree; 13) Myrobalam plum; 14) Red currant; 15) White currant; 16) Black currant; 17) Goosberry; 18) Raspberry; 19) Blackberry; 20) Strawberry; 21) Persian walnut; 22) European chestnut tree; 23) Honeysuckle; 24) Sea buckthorn; 25) Hazelnut; 26) Rowan tree; 27) Rowan tree x hawthorn; 28) Cornelian cherry; 29) Common eider; 30) Rowan tree; 31) Apple rose; 32) Cowberry; 33) Others; 34) In total; 35) Source: CCTIA

Register sádov a chmeľníc ÚKSÚP Veľké Ripňany eviduje 2 organizácie výrobcov. Sú to SK FRUIT a BONUM, v ktorých je združených spolu 19 ovocinárskych subjektov.

2.3. Spotreba ovocia

Spotreba ovocia a ovocných výrobkov (v hodnote čerstvého ovocia) má od roku 2004 stúpajúci trend, v roku 2007 dosiahla najprudší medziročný nárast, a to o 11,67 %. Celkovo

sa spotrebovalo 325 604 t, čiže o 11,97 % viac ako vlani. Priama spotreba čerstvého ovocia predstavovala objem 223 145 t (+12,71 %), spotreba južného ovocia 187 876 t, (+19,54 %), z toho citrusového 116 985 t (+17,94 %).

Na rok 2008 predpokladá ŠÚ SR zvýšenie spotreby ovocia a ovocných výrobkov spolu na obyvateľa na 63,3 kg, čo znamená zvýšenie o 4,98 %.

Spotreba jednotlivých druhov ovocia (kg/obyvateľ/rok)

Consumption of Individual Fruit Type (kg/capita/year)

Tabuľka č. 13

Druh ovocia ¹	Spotreba /obyvateľ ²				
	2003	2004	2005	2006	2007
Ovocie spolu v hodnote čerstvého * ³	52,6	49,7	52,6	54,0	60,3
v tom ⁴					
<i>Ovocie mierneho pásma</i> ⁵	23,6	22,8	24,2	22,1	22,1
z toho ⁴					
jablká ⁶	15,9	14,7	15,5	11,9	12,8
hrušky ⁷	1,1	0,6	1,0	1,2	1,2
slivky** ⁸	1,6	1,3	0,8	1,4	1,0
čerešne ⁹	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4
višne ¹⁰	0,4	0,2	0,2	0,2	0,4
marhule ¹¹	0,9	0,6	1,1	1,4	0,5
broskyne ¹²	1,4	2,4	2,1	2,2	2,5
ríbezle ¹³	0,1	0,2	0,2	0,3	0,4
jahody záhradné ¹⁴	0,5	0,7	0,9	0,8	1,1
ostatné mäkké ovocie*** ¹⁵	1,4	1,8	2,1	2,3	1,8
hrozno ¹⁶	3,2	3,3	3,2	2,7	3,4
<i>Južné ovocie spolu</i> ¹⁷	25,8	23,6	25,2	29,2	34,8
z toho ⁴					
pomaranče ¹⁸	6,4	4,9	7,3	10,9	11,9
mandarinky ¹⁹	3,6	3,4	4,0	3,9	6,3
citrony ²⁰	1,9	1,7	1,9	1,9	1,7
grapefruity ²¹	1,8	1,8	1,4	1,6	1,7
banány ²²	9,1	8,7	6,0	6,8	8,6
kivi ²³	0,6	1,0	1,9	0,9	1,2
ostatné tropické a subtropické ovocie **** ²⁴	2,4	2,1	2,7	3,2	3,4

* ovocie čerstvé a ovocné výrobky v hodnote čerstvého ovocia vrátane štiav²⁵

** všetky druhy sliviek vrátane ringlôt²⁶

*** šľachtené maliny, lesné plody atď²⁷

**** ananás, d'atle, figy atď²⁸

Prameň: ŠÚ SR²⁹

1) Type of fruit, 2) Consumption per capita, 3) Fruit in total calculated to fresh fruit, 4) out of which, 5) Fruit of mild climate, 6) Apples, 7) Pears, 8) Plums, 9) Sweet cherries, 10) Sour cherries, 11) Apricots, 12) Peaches, 13) Currants, 14) Garden strawberries, 15) Other soft fruit, 16) Grapes, 17) Tropical fruit in total, 18) Oranges, 19) Tangerines, 20) Lemons, 21) Grapefruits, 22) Bananas, 23) Kiwi, 24) Other tropical and subtropical fruit, 25) Fresh fruit and fruit products calculated to fresh fruit includ. juices, 26) All types of plums includ. greengage trees, 27) Cultivated raspberries, forrest fruit etc., 28) Pine-apples, dates, figs etc., 29) Source: SO SR

Vývoj spotreby ovocia (kg/byvateľ/rok)

Trends in Consumption of Fruit in Slovakia (kg/capita/year)

Tabuľka č. 14

Druh ¹	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Odhad ⁵ 2008	Odporúčaná dávka ²
Ovocie a ovocné výrobky (v hodnote čerstvého) ³	49,7	52,6	49,7	52,6	54,0	60,3	63,3	96,7
z toho ovocie čerstvé ⁴	39,5	40,1	39,0	37,1	36,7	41,3	41,9	-

Prameň: ŠÚ SR⁶

1) Type; 2) 4) Recommended consumption; 3) Fruit and fruit products (calculated to fresh fruit), 4) Fresh fruit; 5) Estimate; 6) Source: SO SR

Na celkovej spotrebe ovocia sa najväčšou mierou podieľa spotreba južného ovocia (57,71 %). Spotreba ovocia mierneho pásma predstavuje 36,65 % na celkovej spotrebe ovocia, spotreba hrozna a rovnako aj ostatného tropického a subtropického ovocia 5,64 %. Spotreba ovocia mierneho pásma v roku 2007 bola rovnaká ako v predošlý rok. Najvyššiu spotrebu z tohto druhu ovocia vykazujú jablká (57,92 %), broskyne (11,31 %), ostatné mäkké ovocie (8,14 %) a hrušky (5,43 %).

Z južného ovocia majú najvyššiu spotrebu pomaranče (34,20 %), nasledujú banány (24,71 %) a mandarínky (18,10 %).

Najvyšší medziročný nárast spotreby ovocia bol zaznamenali višne (100 %), mandarínky (64,54 %), jahdy záhradné (37,50 %), ríbezle a kivi (33,33 %) a banány (26,47 %). Naopak, pokles v spotrebe sa prejavil u marhúľ (-64,29 %), sliviek (-28,57 %) a ostatného mäkkého ovocia (-21,74 %).

2.4. Predaj, skladovanie a spracovanie ovocia

Napriek výraznému zvýšeniu objemu produkcie ovocia v roku 2008, jeho predaj na spracovanie a obchodným subjektom bol v percentuálnom vyjadrení menší ako v roku 2007. Predalo sa 40,52 % produkcie, čo je o 16,48 % menej ako vlani. Viac ako polovicu predanej produkcie (55,83 %) tvoria jablká, broskyne tvoria z predaného objemu 7,95 %.

Predaj ovocia z prvovýroby za rok 2008

Sales of Fruit from the Primary Production in 2008

Tabuľka č. 15

Druh ovocia ¹	Predaj spolu ²			z toho predaj v tonách ³		
	(t) ⁴	(tis. Sk) ⁵	Priem. hodnota (Sk/kg) ⁶	Obchod. a spracov. organizácie ⁷	Ostatný predaj ⁸	Priamy vývoz ⁹
Jablká stolové ¹⁰	16 860	197 780	11,73	13 446	3 364	51
Jablká na spracovanie ¹¹	7 462	17 377	2,33	6 142	757	563
Hrušky ¹²	283	2 062	7,28	259	24	D
Broskyne ¹³	2 402	33 888	14,11	1 439	866	97
Marhule ¹⁴	232	3 433	14,80	155	77	D
Slivky ¹⁵	431	3 912	9,07	319	81	32
Čerešne ¹⁶	616	18 132	29,41	548	55	13
Višne ¹⁷	147	2 231	15,20	113	24	0
Ríbezle červené ¹⁸	26	484	18,51	22	1	3
Ríbezle čierne ¹⁹	170	3 262	19,16	67	37	36
Jahody záhradné ²⁰	331	12 375	37,34	134	192	6
Ostatné ovocie ²¹	1 239	11 220	9,06	832	335	71
Spolu²²	30 199	306 156	-	23 476	5 813	872

D dôverný údaj²³

Prameň: ŠÚ SR²⁴

1) Type of Fruit; 2) Sales in total; 3) Out of which the sales in tons; 4) in tonns; 5) in th. SKK; 6) Average value in SKK per kg; 7) Trade and processing organisations; 8) Other sales; 9) Direct export; 10) Apples table.; 11) Apples for processing; 12) Pears; 13) Peaches; 14) Apricots; 15) Plums; 16) Sweet cherries; 17) Sour cherries; 18) Red currants; 19) Black currants; 20) Garden strawberries; 21) Other fruit; 22) Total; 23) data not available; 24) Source: SO SR

Údaje v tabuľke č. 14 neobsahujú pridomový predaj a objem samozásobovania ovocím.

Skladovanie

Celková kapacita skladov evidovaná v Registri ÚKSUP sa k 31.5.2009 znížila od roku 2008 o 1 736 t (-3,79 %). Počet skladov s ULO technológiou sa v roku 2009 medziročne znížil takmer o 7,78 %, t.j. z kapacity 21 521 t na 19 845 t. K zníženiu celkovej kapacity skladov a skladov ULO prišlo z dôvodu nesprávne nahlásených údajov od dvoch subjektov, ktoré nahlásili v minulom roku neúmerne vysoké hodnoty skladových kapacít v tonách. Pri skladoch s CA atmosférou bol zaznamenaný nárast o 920 t na kapacitu 1 100 t. Z pohľadu uskladnenia ovocia z domácej produkcie má Slovensko ideálne podmienky na uskladňovanie každoročnej produkcie ovocia.

Podľa údajov ÚKSUP k 31.5.2009 skladmi pre ovocie disponuje 137 užívateľov. Na Slovensku sú v súčasnosti nasledovné typy skladov:

– celková kapacita skladov	44 084 t
– sklady vetrané vzduchom	11 375 t
– klasické chladiarne bez možnosti regulovania atmosféry	11 764 t
– sklady s riadenou CA	1 100 t
– sklady s ULO (ultra nízky obsah kyslíka)	19 845 t
– kapacita skladov CA – ULO spolu	20 945 t

Výroba spracovaného ovocia

Processed Fruits Production

Tabuľka č. 16

Prodslov	Názov výrobku ¹	MJ ²	2006	2007	2008
1032122000	Nekonzentrovaná pomaranč. šťava ³	l	-	-	9 484 507
1032160000	Nekonzentrovaná jablková šťava ⁴	l	81 679	D	-
1039229000	Džemy, marmelády ⁵	t	3 976	2 868	2 918
1107195301	Sirupy ⁶	t	24 531	28 259	19 523
	Sterilizované kompóty ⁷	t	2 111	1 949	2 161
	Detská výživa ⁸	t	2 030	2 008	1 837
	Ovocné nátierky ⁹	t	0	224	-
	Ovocné šťavy ¹⁰	t	160 969	153 909	21 249
1039233000	Spracované alebo konzervované arašidy ¹¹	t	235	D	-
1039255000	Ovocie spracované alebo konzervované ¹²	t	775	D	8 805

D-dôverný údaj¹³

Prameň: SÚ SR, MP SR¹⁴

1) Commodity name; 2) Unit; 3) Unconcentrated orange juice; 4) Non-concentrated apple juice 5) Jams, marmalades; 6) Sirups; 7) Sterilized canned; 8) Baby food; 9) Fruit spread; 10) Fruit juice; 11) Processed or preserved peanuts; 12) Fruit prepared or preserved; 13) Secret data; 14) Source. SO SR, MA SR

Výroba ovocných štiav v roku 2008 prudko medziročne klesla (-86,2 %), produkcia sirupov klesla o 30,9 % a detskej výživy o 8,5 %. Vzrástla výroba sterilizovaných kompótov o 10,9 % a džemov a marmelád o 1,7 %.

Výroba spracovaného ovocia členmi Slovenského konzervárenského zväzu

V roku 2008 poskytlo informácie o výrobe ovocných výrobkov 6 členov SKZ, čo je o 2 menej ako v roku 2007.

Výroba spracovaného ovocia členmi Slovenského konzervárenského zväzu (t)

Production of Fruit Processing by Slovak Cannery Union (t)

Tabuľka č. 17

Výrobok ¹	2004	2005	2006	2007	2008
Kompóty ²	1 778	1 015	1 372	1 973	2 153
Ovocné nátierky ³	1 214	296	433	518	733
Džemy ⁴	238	13	76	118	231
Lekváre ⁵	262	19	137	187	214
Detská a doččenská výživa ⁶	1 236	1 460	2 030	2 008	1 869
Ovocné pretlaky ⁷	-	-	1 588	0	0
Spolu⁸	4 728	2 803	5 636	4 804	5 200

Prameň: SKZ⁹

1) Product, 2) Production (in tons), 3) Capacity, 4) Usage of capacities, 5) Compotes, 6) Fruit spreads in total; 7) Preserves, 8) Jellies, 9) Jams, 10) Baby food; 11) Total; 12) Source: Slovak Cannery Union SCU

Objem výroby ovocných výrobkov členmi SKZ v roku 2008 prekročil vlnajšie množstvo o 8,24 %. Okrem výroby detskej a doččenskej výživy, ktorá klesla o 6,92 %, produkcia ostatných výrobkov vzrástla. Najvýraznejšie sa zvýšila výroba džemov (+95,76 %) a ovocných nátierok (+ 41,51 %).

Spotreba ovocia vo výrobkoch (t)

Consumption of Fruit in the Products (t)

Tabuľka č. 18

Druh ovocia ¹	2004	2005	2006	2007	2008
Jablká ²	1 529	1 603	2 013	1 845	2 408
Hrušky ³	17	33	0	16	124
Slivky ⁴	205	207	650	319	285
Čerešne ⁵	90	42	36	238	166
Višne ⁶	179	113	123	129	178
Marhule ⁷	414	222	445	365	538
Broskyne ⁸	411	103	266	65	217
Jahody ⁹	73	0	21	0	29
Ríbezle červené a čierne ¹⁰	20	0	0	0	4
Ringloty a poloslivky ¹¹	1	0	0	0	0
Maliny ¹²					4
Ostatné ¹³	29	39	0	0	18
Spolu¹⁴	2 968	2 361	3 554	2 976	3 970

Prameň: SKZ¹⁵

1) Type of fruit; 2) Apples; 3) Pears; 4) Plums; 5) Cherries; 6) Sour cherries; 7) Apricots; 8) Peaches; 9) Strawberries; 10) Red and black currants; 11) Greengages and semi-plums; 12) Raspberries; 13) Other; 14) In total 15) Source: SCU

Spotreba ovocia o výrobkoch vzrástla medziročne o 31,54 %, v najvyššej miere spotreba hrušiek (takmer osemnásobne), jablák stolových (takmer šesťnásobne) a broskýň (viac ako trojnásobne).

2.5 Kontrola

2.5.1 Kontrola nástrojov organizácie trhu s ovocím a zeleninou

Od 1.1.2008 platí pre výkon kontroly nariadenie Rady (ES) č. **1182/2007** z 26. septembra 2007, ktorým sa stanovujú osobitné pravidlá pre sektor ovocia a zeleniny a menia a dopĺňajú smernice 2001/112/ES a 2001/113/ES a nariadenia (EHS) č. 827/68, (ES) č. 2200/96, (ES) č. 2201/96, (ES) č. 2826/2000, (ES) č. 1782/2003 a (ES) č. 318/2006 a zrušuje nariadenie (ES) č. 2202/96. Od 1. júla 2008 je NR 1182/2007 zrušené nariadením Rady (ES) č. **361/2008** zo 14. apríla 2008.

2.5.2 Kontrola zhody ovocia a zeleniny s obchodnými normami

Podiel kontrolovaných subjektov na výsledkoch hodnotenia kvality na mieste v roku 2008

Number of Quality Assessment Results on the Spot Inspection in 2008

Tabuľka č. 19

Kategória – subjekt ¹	Počet kontrol ²	Počet HNM ³	Z toho nevyhovujúce HNM	
			počet	%
Prvovýroba ⁵	148	363	4	1,1
Veľkoobchod ⁶	470	1 685	75	4,4
Maloobchod ⁷	2 572	13 079	1 327	10,1
Iné ⁸	467	1 063	7	0,6
Spolu⁹	3 657	16 190	1 413	8,7

Prameň: Štátna veterinárna a potravinová správa SR (SVPS SR)¹⁰

1) Category-subject; 2) Number of controls; 3) Number of assessment on the spot inspection; 4) From which non-conform on spot assessment (%); 5) Primary production; 6) Wholesale trade; 7) Retail trade; 8) Others; 9) Total; 10) Source: State Veterinary and Food Administration of SR (SVFA SR)

Kontrolóri ŠVPP SR vykonali v roku 2008 celkom 3 657 kontrol u podnikateľských subjektov, ktoré sa podieľajú na obchode s ovocím a zeleninou.

Na mieste bolo prekontrolovaných 23 591 t ovocia a zeleniny, čo je oproti roku 2007 sedemnásobný nárast objemu. Požiadavkám nevyhovelo 260 t, čo predstavuje 1,1 %. V porovnaní s rokom 2007, kedy požiadavkám hodnotenia na mieste nevyhovelo 9,8 %, sa kvalita zeleniny a ovocia zlepšila.

Hodnotenie kvality ovocia a zeleniny na mieste v roku 2008 (kg)

Fruits and Vegetables Quality Assessment on the Spot Inspection in 2008 (kg)

Tabuľka č. 20

Hodnotenie na mieste ¹	Množstvo ²	Vyhovujúce ³	Nevyhovujúce ⁴
Celkové množstvo ⁵	23 590 671,76	23 330 835,86	259 835,90

Prameň: ŠVPS SR⁶

1) Assessment on the spot; 2) Amount; 3) Conforming; 4) Non-conforming; 5) Amount total; 6) Source: SVFA SR

Hodnotenie druhov ovocia na mieste v roku 2008

Fruit Type Assessment on the Spot Inspection in 2008

Tabuľka č. 21

Druh ¹	Množstvo ² (kg)	Z toho nevyhovelo ³ (kg)	Počet kontrol ⁴	Z toho nevyhovelo ³
Mandarínky ⁵	1 612 000,19	26 868,33	928	59
Jablká ⁶	1 566 328,29	7 540,14	2 295	168
Citróny ⁷	297 930,17	900,03	759	41
Pomaranče ⁸	974 667,63	63 135,60	1 144	56
Broskyne a nekt. ⁹	517 185,81	5 480,99	795	73
Kivi ¹⁰	1 313 407,50	3 111,07	811	86
Hrozno stolové ¹¹	800 170,40	46 493,35	860	85
Slivky ¹²	118 717,90	4 265,40	163	28
Hrušky ¹³	161 836,11	1 087,21	469	31
Jahody ¹⁴	7 041,60	4 051,35	112	27
Marhule ¹⁵	5 767,00	148,00	48	7
Banány zelené ¹⁶	145 423,28	30,00	8	1
Lieskové orechy ¹⁷	15,00	0,00	1	0
Orechy vlašské ¹⁸	35,00	0,00	2	0
Čerešne a višne ¹⁹	1 143,00	0,00	16	0
Avokádo ²⁰	10 149,50	21,50	25	4
Spolu²¹	7 531 818,38	163 132,97	8 436	666

Prameň: ŠVPS SR²²

1) Type; 2) Amount; 3) From which non conform; 4) Number of controls; 5) Tangerines; 6) Apples; 7) Lemons; 8) Oranges; 9) Peaches, nectarines; 10) Kiwi; 11) Grape; 12) Plums; 13) Pears; 14) Strawberries; 15) Apricots; 16) Bananas; 17) Hazelnuts; 18) Walnuts; 19) Sweet cherries, sour cherries; 20) Butter pear; 21) In total; 22) Source: SVFA SR

Cielené kontroly v roku 2008

V roku 2008 ŠVPS SR vyhlásila 4 cielené kontroly. Inšpektori vykonali celkovo 1 227 kontrol, pri ktorých bolo prekontrolovaných 4 332 vzoriek. Z tohto množstva nevyhovelo požiadavkám kvality 404 vzoriek, čo predstavuje 18 070,61 kg.

Cielená kontrola OZ č. 156/2008 zameranej na obchodnú kvalitu ovocia a zeleniny: bolo vykonaných 316 kontrol zhody s obchodnými normami. Z uvedeného počtu bolo 196 kontrol v hypermarketoch a supermarketoch. Inšpektori hodnotili celkom 1 648 plodín, čo predstavuje množstvo 303 888,33 kg. Z hodnoteného počtu vyhovelo požiadavkám noriem kvality 1 476 plodín. Objem 6 468,84 kg, čo predstavuje 172 plodín nevyhovelo požiadavkám noriem kvality.

Cielená kontrola OZ č. 163 zameraná na kontrolu obchodnej kvality jabĺk: vykonala sa kontrola zhody predávaných jabĺk na všetkých stupňoch obchodu. V stanovenom termíne od 15.4. do 10.6. 2008 bolo celkovo vykonaných 219 kontrol, čo predstavuje 762 dávok jabĺk o hmotnosti 114 854,37 kg. Z toho 667 dávok s hmotnosťou 110 866,95 kg bolo v zhode s obchodnou normou a 95 dávok s hmotnosťou 3 982,42 kg nebolo v zhode s obchodnou normou.

Cielená kontrola OZ č. 168 zameraná na kontrolu obchodnej kvality broskýň a nektáriniek: v termíne júl až august 2008 bolo na všetkých stupňoch obchodu celkovo vykonaných 419 kontrol zhody broskýň. Prekontrolovaných bolo 296 601,21 kg, z čoho 34 dávok s hmotnosťou 3 010,39 kg nebolo v zhode s obchodnou normou. 5 zásielok o hmotnosti 23,65 kg nevyhovelo v znaku minimálne požiadavky, 10 zásielok o hmotnosti 565,0 kg nevyhovelo v znaku označenie, 7 zásielok o hmotnosti 35,97 kg nebolo správne zaradených do triedy kvality, 7 zásielok o hmotnosti 56,9 kg nevyhovelo v znaku veľkosť, 6 zásielok o hmotnosti 2405,0 kg nevyhovelo v znaku obchodná úprava.

Cielená kontrola OZ č. 180 zameraná na kontrolu obchodnej kvality predávaného čerstvého ovocia a zeleniny v predvianočnom období: v období od 1.12. až 23.12. inšpektori vykonali 271 kontrol obchodnej kvality predávaného čerstvého ovocia a zeleniny. Kontroly boli vykonané prednostne v hyper a supermarketoch. Celkovo bola vykonaná kontrola zhody s obchodnými normami u 1 503 plodín, v objeme 182 116,46 kg. Z tohto množstva 1 400 plodín vyhovelo požiadavkám noriem kvality a 103 plodín s celkovou hmotnosťou 4 608,96 kg nevyhovelo.

V období od 15.12. až 21.12. sa vykonali dve kontrolné akcie obchodnej kvality predávaného čerstvého ovocia a zeleniny na vianočných trhoch organizovaných MP SR v priestoroch dostihovej dráhy v Bratislave. Všetky prekontrolované dávky boli v súlade s príslušnými nariadeniami Komisie ES.

Kontrola dovozu a vývozu ovocia a zeleniny

V roku 2008 bolo pri dovoze z tretích krajín s uznanou inšpekčnou službou skontrolovaných 11 zásielok tovaru. Na základe analýzy rizika boli zásielky kontrolované náhodným výberom. Zásielky pochádzali z Maroka a Turecka. Plodiny boli hodnotené ako vyhovujúce. Spolu bolo prekontrolovaných 136,26 t plodín.

Kontrola dovozu a vývozu z tretích krajín

Kontrola pri dovoze a vývoze sa týkala tretích krajín bez uznanej inšpekčnej služby, to znamená, že kontroly boli vykonané pri každom dovoze a vývoze.

Pri **dovoze** plodín z tretích krajín bolo prekontrolovaných 96 zásielok

Pri **vývoze** do tretích krajín bolo skontrolovaných 631 zásielok.

Kontrola vnútornej kvality plodov

Kontrola vnútornej kvality (obsahu cukru) v plodoch kivi a jablkách sa vykonávala na základe požiadavky Európskej komisie.

Obsah cukru v kivi a jalkách: meranie obsahu cukru bolo vykonané u 72 dávok kivi, u 1 odrody (plus dávky bez označenia odrody), z piatich krajín. U plodov jablák bolo meranie vykonané u 150 dávok, u 25 odrôd, z 12 krajín.

Celkové porovnanie počtu kontrol v rokoch 2003–2008

Comparison of Total Number of Controls in 2003-2008

Tabuľka č. 22

Subjekt	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Index 2008/07
Prvovýroba ¹	216	275	154	175	131	148	112,98
Veľkoobchod ²	750	670	382	529	351	470	133,90
Maloobchod ³	3 345	1 814	1 154	2 860	2 275	2 572	113,05
Iné ⁴	-	-	-	152	373	467	125,20
Spolu⁵	4 311	2 759	1 690	3 716	3 130	3 657	116,84

Prameň: ŠVPS SR⁶

1 Basic industry; 2 Wholesale trade; 3 Retail trade; 4 Another; 5 In total; 6 Source: SVFA SR

V roku 2008 prišlo k nárastu počtu kontrol oproti roku 2007 o 527 kontrol. Počet hodnotení na mieste vykonaných v roku 2008 dosiahol v sledovanom období bol vyšší ako v roku 2007 o 2 279 hodnotení. Na jednu kontrolu vychádza rovnaká úroveň počtu hodnotení na mieste, a to 4,4. Počet nevyhovujúcich vzoriek v roku 2008 predstavuje 8,7 % porušenosť, v roku 2007 dosiahla porušenosť 9,3 %.

2.5.3 Kontrola zdravotnej bezpečnosti čerstvého ovocia, zeleniny

Štátna veterinárna a potravinová správa vykonáva kontrolu zdravotnej neškodnosti surovín a potravín rastlinného pôvodu v zmysle zákona č. 152/95 o potravinách v znení neskorších predpisov a Nariadení Rady (ES) č. 178/2002, č. 852/2004 a č. 882/8004.

V oblasti čerstvého a spracovaného ovocia, zeleniny, zemiakov, húb a suchých škrupinových plodov boli v roku 2008 hodnotené v laboratóriách ŠVPÚ nasledovné počty vzoriek:

Kontrola zdravotnej bezpečnosti

Health Safety Control

Tabuľka č. 23

Druh potravín ¹	Množstvo ² (ks)	Nevyhovujúce ³ (ks)	Nevyhovujúce ³ (%)	Dôvod ⁴
Čerstvé ovocie, zelenina a zemiaky ⁵	1 222	24	1,96	Rezíduá pesticídov, dusičnany, sensorika, označenie ⁹
Spracované ovocie, zelenina a zemiaky ⁶	1 563	91	5,82	Aditívne látky, použitie nevhodnej suroviny, aflatoxíny, cín, plesne, sensorika ¹⁰
Huby a výrobky z nich ⁷	119	6	5,04	Aditívne látky, nízky pevný podiel, označenie ¹¹
Suché škrupinové plody ⁸	546	29	5,31	Aflatoxíny, sensorika, škodcovia ¹²

Prameň: ŠVPS SR¹³

1) Food kind; 2) Amount; 3) Non conforming; 4) Reason; 5) Fresh fruit, vegetables and potatoes; 6) Processed fruit, vegetables and potatoes; 7) Mushrooms and products of them; 8) Nuts; 9) Pesticide residues nitrate, sensory valuation, labelling; 10) Additive substances, application unseasonably raw materials, aflatoxins, tin, moulds, sensory valuation; 11) Additive substances, low solid share, labelling; 12) Aflatoxins, sensory valuation, insects; 13) Source: SVFA SR

Cielená kontrola: kontrola veľkonočného tovaru v obchodnej sieti

V komoditách ovocie, zelenina a škrupinové plody bolo na mieste prekontrolovaných 13 875 druhov, nedostatky boli zaznamenané v 71 prípadoch, čo predstavuje 0,51 %.

Zistené nedostatky v tejto komodite: nevyhovujúce organoleptické vlastnosti (chuť a vôňa) výrobku „kvasená kapusta“; predaj plesnivého, zvädnutého, nahnitého ovocia a zeleniny; chýbajúce údaje v označení zemiakov (farba dužiny, tvar hlúč, odroda); chýbajúce označenie kvasenej kapusty; predaj balenej cibule a cesnaku a pomarančov bez označenia v štátnom jazyku; predaj výrobkov po dátume minimálnej trvanlivosti (pistácie, polievková zmes na tácke); nedodržanie skladovacích teplôt pri predaji balenej zeleniny, kvasenej kapusty a balených šampiňónov; predaj mrkvy, kapusty hlávkovej a cibule bez akéhokoľvek označenia; zistený výskyt škodcov (zámotky a mŕtvi škodcovia) v pražených solených pistáciách; nesúlad v označení krajiny pôvodu na predajnom mieste a na pôvodnom obchodnom obale.

Kontroly vianočného tovaru v obchodnej sieti: -kontrola zdravotnej bezpečnosti nakladanej zeleniny, sušeného ovocia a suchých škrupinových plodov.

Spolu bolo vykonaných 1 213 kontrol. Priamo na mieste bolo prekontrolovaných 59 697 druhov tovaru, z ktorých nevyhovelo požiadavkám legislatívy 262 druhov, čo predstavuje 0,44 %.

Najčastejšie nedostatky zistené inšpektormi priamo pri predaji boli nasledovné: chýbajúce označenie výrobku v štátnom jazyku; neuvedený dátum minimálnej trvanlivosti; nedodržané teplotné podmienky skladovania kvasenej kapusty; na figách neuvedený spôsob technologickej úpravy; prítomnosť molí v datliach; na balenej nakladanej kapuste neuvedená hmotnosť výrobku; predaj deformovaného, nahnitého a plesnivého ovocia a zeleniny.

2.6. Ceny ovocia

Podľa údajov PPA-ATIS začiatkom roka 2008 bola ponuka domácich jabĺk na trhu zo slabej úrody 2007 nižšia ako dopyt. Jablká rozličných odrôd 1. triedy s priemerom väčším ako 65 mm výrobcovia predávali v prvých mesiacoch roka 2008 len v malých množstvách a v priemere o polovicu drahšie ako v predchádzajúcom roku. Zvýšený dopyt po domácich jablkách sa odzrkadlil aj na 14 % medziročnom zvýšení cien letných jabĺk od pestovateľov (16,88 Sk/kg), pričom odbytové ceny letných jabĺk stúpili v priemere o 15,6 % na 22,20 Sk/kg.

Ceny jabĺk od výrobcov (Sk/kg)

Apple producers Prices (SKK/kg)

Tabuľka č. 24

Jablká/cena ¹	2008			2007	Vývoj 2008/2007 ⁵	
	minimálna ²	maximálna ³	priemerná ⁴	priemerná ⁴	Sk/kg	%
Letné >65 mm	10,08	21,02	16,88	14,81	2,07	14,0
Gala 65-70 mm	8,00	19,00	13,33	16,48	-3,15	-19,1
Golden Delicious >70	11,00	25,21	18,38	17,63	0,75	4,3
Idared > 70 mm	11,91	25,00	17,88	16,61	1,27	7,6
Jonagold > 70 mm	11,00	25,00	15,20	16,54	-1,34	-8,1
Jonagored > 70 mm	11,00	22,69	15,72	17,94	-2,22	-12,4

Prameň: PPA-ATIS⁷

1) Apple/price; 2) Minimum; 3) Maximum; 4) Average; 5) Course of; 6) Sweet cherries; 7) Source: APA-ATIS

Ceny ovocia od výrobcov (Sk/kg)

Fruir Producers Prices (SKK/kg)

Tabuľka č. 25

Druh/cena ¹	2008			2007	Vývoj 2008/7 ⁵	
	minimálna ²	maximálna ³	priemerná ⁴	priemerná ⁴	Sk/kg	%
Čerešne ⁶	33,38	50,00	40,03	39,77	0,26	0,7
Višne ⁷	12,61	25,21	22,30	23,56	-1,26	-5,3
Marhule ⁸	20,88	28,70	24,69	22,17	2,52	11,4
Broskyne ⁹	14,65	30,95	20,90	10,28	0,62	3,1
Slivky ¹⁰	8,40	25,21	12,67	14,45	-1,78	-12,3
Maliny ¹⁶	33,61	80,00	52,81	45,39	7,42	16,3
Ríbezle červené ¹¹	16,40	30,00	25,09	18,69	6,40	34,2
Ríbezle čierne ¹²	20,00	42,02	28,07	21,49	6,58	30,6
Jahody ¹³	29,41	63,03	45,41	43,66	1,75	4,0
Hrušky ¹⁴	10,00	25,00	15,75	16,25	-0,50	-3,1
Hrozno stolové biele ¹⁵	15,37	18,25	16,17	17,16	-0,99	-5,8

Prameň: PPA-ATIS¹⁷

1) Type/price; 2) Minimum; 3) Maximum; 4) Average; 5) Course of; 6) Sweet cherries; 7) Sour cherries; 8) Apricots; 9) Peaches; 10) Plums; 11) Red currants; 12) Black currants; 13) Strawberries; 14) Pears; 15) Table white grape; 16) Raspberries; 17) Source: APA-ATIS

Opačná situácia nastala po jesennom zbere úrody jablák, ktorá bola výrazne vyššia ako v roku 2007. Ceny jablák od výrobcov začali od septembra do novembra postupne klesať a v decembri pred Vianocami bol zaznamenaný ich mierny nárast. V porovnaní s rovnakým obdobím roku 2007 bola priemerná cena jablák rozličných odrôd 1. triedy s priemerom väčším ako 65 mm od výrobcov v 9. až 12. mesiaci nižšia v priemere až o 33,3 % na úrovni 12,08 Sk/kg. Pri odbytových cenách domácich jablák rozličných odrôd 1. triedy s priemerom väčším ako 65 mm z veľkoobchodu klesli ceny oproti roku 2007 o 24,8 % na 16,01 Sk/kg. Priemerná cena konzumných sliviek od pestovateľov medziročne vzrástla o 21,0 %.

Veľkoobchodné ceny ovocia z domácej produkcie (Sk/kg)

Wholesale Prices of Domestic Production Fruits (SKK/kg)

Tabuľka č. 26

Druh/cena ¹	2008			2007	Vývoj 2008/07 ⁵	
	minimálna ²	maximálna ³	priemerná ⁴	priemerná ⁴	Sk/kg	%
Broskyne ⁶	19,50	35,00	24,79	25,45	-0,66	-2,6
Čerešne ⁷	21,90	94,90	53,71	47,46	6,25	13,2
Marhule ⁸	29,50	38,00	34,33	28,78	5,55	19,3
Slivky ⁹	10,45	28,00	17,71	20,15	-2,44	-12,1
Jahody ¹¹	29,00	58,90	50,78	59,80	-9,02	-15,1
Jablká ¹⁰ Gala (65-70)	13,00	30,00	22,20	19,21	2,99	15,6
Golden Del. (65-70)	12,40	26,00	18,53	20,68	-2,15	-10,4
Golden Del. (> 70)	14,90	29,00	21,12	23,71	-2,59	-10,9
Idared . (> 70)	9,90	25,00	16,11	20,36	-4,25	-20,9
Jonagold . (> 70)	12,40	23,45	15,49	21,35	-5,86	-27,4
Jonagored . (> 70)	12,40	17,00	14,97	21,43	-6,46	-30,1
Hrušky ¹²	14,00	34,00	25,67	24,54	1,13	4,6

Prameň: ATIS, PPA¹³

1) Type/price; 2) Minimum; 3) Maximum; 4) Average; 5) Course of; 6) Peaches; 7) Cherries; 8) Apricots; 9) Plums; 10) Summer apples; 11) Strawberries; 12) Pears; 13) Source: ATIS, APA

Veľkoobchodné ceny ovocia z dovozu (Sk/kg)

Wholesale Prices of Import Fruits (SKK/kg)

Tabuľka č. 27

Druh/cena ¹	2008			2007	Vývoj 2008/07 ⁵	
	minimálna ²	maximálna ³	priemerná ⁴	priemerná ⁴	Sk/kg	%
Broskyne ⁶	22,53	85,00	38,65	36,81	1,84	5,0
Marhule ⁷	33,25	61,90	44,69	42,27	2,42	5,7
Nektarinky ⁸	25,10	77,45	39,30	40,11	-0,81	-2,0
Slivky ⁹	15,90	81,00	40,21	35,09	5,12	14,6
Hrozno stolové biele ¹⁰	29,60	104,90	53,66	50,13	3,53	7,0
Jablká ¹¹ Golden Delicious	14,90	33,00	23,59	22,46	1,13	5,0
Idared	12,00	32,90	20,82	20,11	0,71	3,5
Jonagold	9,50	29,50	21,48	21,70	-0,22	-1,0
Hrušky ¹²	18,90	65,00	30,17	33,19	-3,02	-9,1

Prameň: ATIS, PPA¹³

Type/price;) Minimum; 3) Maximum; 4) Average; 5) Course of; 6) Peaches; 7) Apricots 8) Nectarines; 9) Plums; 10) Dessert grape white; 11) Apples; 12) Pears; 13) Source: ATIS APA

Úroda letných sort ovocia v roku 2008 bola vyššia ako v roku 2007, ale pri väčšine druhov nepokrývala dopyt a ceny stúpili. Pokles cien bol v dôsledku nedostatočných spracovateľských kapacít zaznamenaný pri slivkách, ich priemerná cena od pestovateľov klesla o 12,3 %, odbytová cena z veľkoobchodov o 12,1 %. Ponuka broskýň bola v čase rýchleho dozrievania vplyvom horúčav vyššia ako dopyt a ceny klesli. Priemerná cena broskýň od výrobcov sa však oproti roku 2007 mierne zvýšila (+3,1 %), odbytová cena domácich broskýň vo veľkoobchodoch klesla o 2,6 % a dovezené broskyne sa predávali v priemere o 6,3 % drahšie. Ponuka marhúľ bola nižšia ako dopyt, priemerná cena stúpila o 11,4 %, domáce marhule sa predávali vo veľkoobchodoch o 19,3 % drahšie ako v roku 2007, odbytová cena marhúľ z dovozu sa v priemere zvýšila o 10,5 %.

Najvýraznejšie, a to viac ako o 30 % v porovnaní s rokom 2007 vzrástli nákupné ceny červených aj čiernych ríbezlí. Cena malín sa zvýšila o 16,3 %. Výrobcovia jahôd predávali úrodu za priemernú cenu 45,41 Sk/kg, v porovnaní s rokom 2007 vzrástla o 4,0 %.

Ceny výrobcov ovocia v poľnohospodárstve v roku 2008 (Sk /t)

Prices of Agricultural Fruit Producers in 2008 (SKK/t)

Tabuľka č. 28

Druh ovocia ¹	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Priemer roka ¹⁴
Jablká stolové ²	12 000	13 000	11 750	11 240	11 460	0	12 400	12 222	12 055	11 282	10 377	10 800	11 413
Hrušky ³	0	0	0	0	0	0	0	9 360	11 200	11 000	12 100	0	11 045
Broskyne ⁴	0	0	0	0	0	0	20 250	18 725	19 333	18 960	0	0	19 408
Marhule ⁵	0	0	0	0	0	32 170	20 000	17 000	0	0	0	0	20 955
Slivky ⁶	0	0	0	0	0	0	19 740	13 600	11 650	13 500	0	0	14 165
Čerešne ⁷	0	0	0	0	33 450	34 820	0	0	0	0	0	0	34 698
Višne ⁸	0	0	0	0	0	25 040	20 300	0	0	0	0	0	23 147
Ríbezle červené ⁹	0	0	0	0	0	23 320	19 780	19 220	0	0	0	0	19 889
Orechy vlašské suché ¹⁰	0	0	0	0	0	0	0	0	34 860	35 940	36 870	38 110	36 445
Stolové hrozno ¹¹	0	0	0	0	0	0	0	18 240	17 700	16 950	0	0	17 273
Jahody záhradné ¹²	0	0	0	0	0	31 815	30 250	0	0	0	0	0	31 589

0 - neuskutočnený pohyb¹³

Prameň: ŠÚ SR¹⁴

Fruit type, 2) Table apples; 3) Pears, 4) Peaches, 5) Apricots, 6) Plums, 7) Sweet cherries, 8) Sour cherries, 9) Red currants, 10) Walnuts dry, 11) Table grape; 12) Garden strawberries, 13) No turnover, 14) Source: SO SR

V roku 2008 klesli medziročne ceny producentov jahôd (-4,89 %), hrušiek (-4,64 %) a sliviek (-1,36 %). Ceny ostatných sledovaných druhov vzrástli, najvýraznejšie višni (+43,24 %), čerešní (+9,01 %), marhúľ (+5,62 %) a červených ríbezlí (+5,36 %).

2.7. Zahraničný obchod SR s ovocím

2.7.1 Zahraničný obchod SR so všetkými krajinami spolu

Bilancia zahraničného obchodu SR s ovocím

(CS 0801 – 0806, 0808 – 0813)

Balance of the Slovak Foreign Trade with Fruit

Tabuľka č. 29

Rok ¹	Údaje v tonách ²			Údaje v tis. Sk ³		
	Export	Import	Rozdiel ⁵	Export	Import	Saldo ⁴
2000	14 383	161 464	-147 081	291 203	2 869 416	-2 578 213
2001	29 343	160 109	-130 766	522 612	3 381 890	-2 859 278
2002	14 712	168 451	-153 739	451 102	3 582 218	-3 131 116
2003	18 065	173 070	-155 007	619 383	3 446 723	-2 827 340
2004	26 534	219 554	-193 020	1 504 952	4 829 656	-3 324 704
2005	54 633	219 806	-165 173	2 377 857	5 858 687	-3 480 830
2006	68 977	229 055	-160 078	2 680 653	6 122 690	-3 442 077
2007	62 525	285 722	-223 197	2 139 712	6 618 959	-4 479 247
2008	75 758	264 304	-188 546	2 362 797	6 657 903	-4 295 106

Prameň: Colné riaditeľstvo SR, ŠÚ SR k 28.5.2008⁶

1)) Year, 2) Data in tonns, 3) Data in th. SKK, 4) Balance, 5) Difference; 6) Source: Customs Directorate of the SR, SO SR to the May, 28, 2008

Napriek výraznému medziročnému zvýšeniu produkcie ovocia v roku 2008, bol jeho dovoz na Slovensko druhý najvyšší od roku 1994 (rok, odkedy sa sleduje zahraničný obchod s ovocím v situačnej správe). V porovnaní s rokom 2007 klesol o 7,50 %.

Z jednotlivých druhov ovocia sa v najväčšom objeme doviezli banány (29,60 % z celkového dovozu). Na druhom mieste boli jablká (16,96 %), nasledujú pomaranče (10,50 %) a mandarínky (10,45 %). Ostatné druhy sa doviezli v rozpätí od 0,01 % (brusnice a čučoriedky) po 6,91 % (hrozno stolové).

Najvyšší medziročný nárast dovozu čerstvého ovocia bol zaznamenaný u jahôd (takmer trojnásobný), čerešní s višňami (takmer dva a pol krát), banánov (+32,69 %) a hrozna stolového (+24,70 %). Najvyšší prepád dovozu nastal u orechov vlašských (-73,79 %), brusníc a čučoriedok (-72,00 %) a malín a moruší (-61,64 %).

Vývoz ovocia bol za sledované roky najvyšší, jeho medziročný nárast je 21,13 %. Hoci saldo zahraničného obchodu v porovnaní s rokom 2007 (kedy bolo najvyššie od roku 1994) kleslo o 4,11 %, je druhé najvyššie.

Banány boli našim najvyvážanejším ovocím v rámci reexportu a tvorili 31,01 % objemu vývozu. Druhým najviac vyvážaným ovocím boli jablká (26,46 %) a tretím mandarínky (5,86 %). Z produkovaného doma boli vo vývoze na druhom mieste orechy vlašské (3,77 %).

Celkový dovoz vybraných druhov ovocia na Slovensko (t)

Import of Selected Fruit Types to Slovakia in Total (t)

Tabuľka č. 30

Položka colného sadzobníka ¹	Ovocný druh ²	2004	2005	2006	2007	2008
08023100+3200	Orechy vlašské ³	1 214	2 538	1 307	4 399	1 153
0803 00	Banány ⁴	61 176	41 312	50 223	58 951	78 224
0805 10	Pomaranče ⁵	24 795	27 297	31 865	27 728	27 756
0805 20	Mandarínky ⁶	20 903	24 543	25 203	37 800	27 630
0805 50	Citróny ⁷	11 172	10 208	10 583	10 847	10 613
0805 40	Grapefruity ⁸	5 796	4 583	5 445	6 294	5 882
0806 10 10	Hrozno stolové ⁹	11 975	14 275	11 358	14 653	18 273
0808 10	Jablká ¹⁰	33 565	36 554	37 615	58 308	44 824
0808 20	Hrušky, dule ¹¹	2 269	3 670	3 797	4 853	5 426
0809 30	Broskyne, nektarínky ¹²	10 673	11 017	7 600	11 961	11 112
0809 10	Marhule ¹³	495	561	2 277	816	905
0809 40	Slivky, trnky ¹⁴	1 521	950	914	1 342	1 416
0809 20	Čerešne, višne ¹⁵	56	25	580	177	273
0810 10	Jahody ¹⁶	433	917	872	1 499	4 207
0810 20	Maliny, moruše ¹⁷	91	4	22	159	61
0810 30	Egreše, ríbezle ¹⁸	29	107	281	-	-
0810 40	Brusnice, čučoriedky ¹⁹	37	12	11	100	28
0811	Ovocie a orechy varené vo vode, v pare, mraz. ²⁰	365	711	2 941	1 735	878
0812	Ovocie a orechy dočasne konzervované ²¹	50	36	63	207	495
0813	Sušené ovocie ²²	490	5 657	4 300	6 936	4 392
2006	Ovocie konz. cukrom ²³	138	424	197	395	600
2007	Džemy, ov. želé, lekváre, pyrė, varené ²⁴	4 376	5 190	6 327	8 103	8 385
2008	Ovocie a orechy inak uprav., alebo konzervované ²⁵	19 021	16 991	19 273	23 864	26 226
2008 30 55+75	Konzervované mandarínky ²⁷	4 674	1 267	1 155	1 707	889
2009	Ovocné šťavy bez hroz. muštu ²⁶	24 207	45 811	33 920	167 700	39 302

Prameň: Colné riaditeľstvo SR, ŠÚ SR, MP SR k 28.5.2008²⁸

Customs Tariff Book item; 2) Fruit species; 3) Walnuts; 4) Bananas; 5) Oranges; 6) Tangerines; 7) Lemons; 8) Grapefruits; 9) Grape; 10) Apples; 11) Pears, quinces; 12) Peaches, nectarines; 13) Apricots; 14) Plums, sloes; 16) Strawberries; 17) Raspberries, mulberries; 18) Gooseberries, currants; 19) Cranberries, bilberries; 20) Fruit and nuts bioled in water, steam, frozen, 21) Fruit and nuts temporary frozen, 22) Dried fruit, 23) Fruit conserved by sugar, 24) Jam, fruit jelly, marmelade, boiled, 25) Fruit and nuts otherwise dressed or conserved; 26) Fruit juices exclude grape juice, 27) Conserved tangerines; 28) Source: Customs Directorate of the SR, SO SR, MA SR to the May, 28, 2008

Najvýznamnejší dovozcovia ovocia v roku 2008 z členských štátov EÚ boli Taliansko (13,48 %), Španielsko (12,77 %), Nemecko (9,75 %) Česká republika (5,14 %) a Grécko (3,41 %). Z tretích krajín najväčším dovozcom bola Kolumbia (5,33 %), Kamerun (3,63 %) a Ekvádor (3,13 %).

Celkový vývoz vybraných druhov ovocia zo SR (t)

Export of Selected Fruit Types from Slovakia in Total (t)

Tabuľka č. 31

Položka colného sadzobníka ¹	Ovocný druh ²	2004	2005	2006	2007	2008
08023100+3200	Orechy vlašské ³	842	1 608	999	732	2 854
0803 00	Banány ⁴	3 396	7 698	8 644	10 653	23 493
0805 10	Pomaranče ⁵	443	9 038	12 912	4 057	4 082
0805 20	Mandarínky ⁶	680	2 801	3 952	3 829	4 440
0805 50	Citróny ⁷	226	1 017	1 932	1 602	3 549
0805 40	Grapefruity ⁸	108	845	736	335	599
0806 10 10	Hrozno stolové ⁹	357	1 947	2 876	1 683	2 297
0808 10	Jablká ¹⁰	8 659	13 002	17 579	24 548	20 049
0808 20	Hrušky, dule ¹¹	198	652	865	1 003	892
0809 30	Broskyne, nektarínky ¹²	312	3 391	3 028	1 687	1 880
0809 10	Marhule ¹³	10	48	192	81	26
0809 40	Slivky, trnky ¹⁴	437	221	408	727	2 024
0809 20	Čerešne, višne ¹⁵	494	94	203	246	431
0810 10	Jahody ¹⁶	3	100	81	158	61
0810 40	Brusnice, čučoriedky ¹⁷	26	9	417	0	46
0810 20	Maliny, moruše ¹⁸	-	1	26	22	3
0810 30	Egreše, ríbezle ¹⁹	-	7	-	-	-
0811	Ovocie a orechy varené vo vode, v pare, mraz. ²⁰	530	37	1 990	917	249
0812	Ovocie a orechy dočasne konzervované ²¹	-	-	-	-	0,1
0813	Sušené ovocie ²²	2 453	2 948	5 422	3 564	3 148
2006	Ovocie konz. cukrom ²³	8	1	0	8 730	84
2007	Džemy, ov. želé, lekváre, pyrė, varené ²⁴	852	1 227	1 216	1 709	1 085
2008	Ovocie a orechy inak uprav., alebo konzervované ²⁵	5 764	4 509	5 875	9 016	8 471
2008 30 55+75	Konzervované mandarínky ²⁷	1 417	331	61	22	124
2009	Ovocné šťavy bez hroz. muštu ²⁶	5 193	6 227	7 984	6 547	10 450

Prameň: Colné riaditeľstvo SR, ŠÚ SR MP SR k 28.5.2008²⁸

1) Customs Tariff Book item; 2) Fruit species; 3) Walnuts; 4) Bananas; 5) Oranges; 6) Tangerines; 7) Lemons; 8) Grapefruits; 9) Grape; 10) Apples; 11) Pears, quinces; 12) Peaches, nectarines; 13) Apricots; 14) Plums, sloes; 16) Strawberries; 17) Raspberries, mulberries; 18) Gooseberries, currants; 19) Cranberries, bilberries; 20) Fruit and nuts bioled in water, steam, frozen, 21) Fruit and nuts temporary frozen, 22) Dried fruit, 23) Fruit conserved by sugar, 24) Jam, fruit jelly, marmelade, boiled, 25) Fruit and nuts otherwise dressed or conserved; 26) Fruit juices exclude grape juice, 27) Conserved tangerines; 28) Source: Customs Directorate of the SR, SO SR, MA SR to the May, 28, 2008

Vývoz ovocia zo Slovenska smeroval v najväčšej miere už tradične do Českej republiky (45,12 % z celkového vývozu ovocia). Druhým najväčším odberateľom bolo Maďarsko (29,76 %), nasleduje Francúzsko (4,04 %), Nemecko (3,30 %) a Rakúsko (3,17 %). Najvýznamnejší odberateľ ovocia z tretích krajín bola Ukrajina (7,79 %).

Bilancia zahraničného obchodu SR so spracovaným ovocím

(CS 2006, 2007, 2008, 2009, 1106 30)

Balance of the Slovak Foreign Trade with Processed Fruit

Tabuľka č. 32

Rok ¹	Údaje v tonách ²			Údaje v tis. Sk ³		
	Export ⁴	Import ⁵	Rozdiel ⁶	Export ⁴	Import ⁵	Saldo ⁷
2000	9 886	28 157	-18 271	290 481	1 389 455	-1 098 974
2001	13 385	39 645	-26 260	272 306	1 198 463	-926 157
2002	9 823	31 169	-21 347	295 346	1 198 562	-903 215
2003	12 755	36 660	-23 905	320 980	1 229 568	-908 588
2004	11 817	47 924	-36 107	347 341	1 557 237	-1 209 896
2005	11 963	68 442	-56 479	440 055	1 887 562	-1 447 507
2006	15 000	57 508	-42 508	643 921	2 004 314	-1 360 393
2007	17 240	198 887	-181 647	972 390	2 130 507	-1 158 117
2008	20 090	74 522	-54 432	882 377	2 242 327	-1 359 950

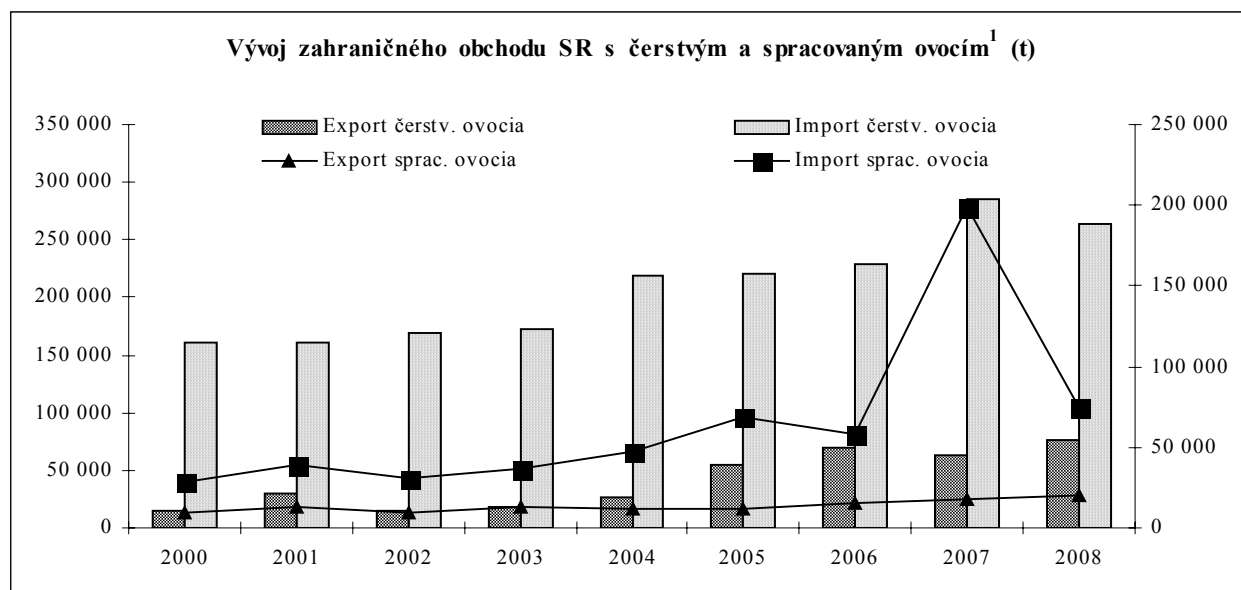
Prameň: Colné riaditeľstvo SR, ŠÚ SR k 28.5.2008⁸

1) Year, 2) Data in tonns; 3) Data in th. SKK, 4) Balance, 5) Difference; 6) Source: Customs Directorate of the SR, SO SR to the May, 28, 2008

Napriek skutočnosti, že dovoz spracovaného ovocia v roku 2008 klesol a vývoz stúpol, záporné saldo vzrástlo o 202 tis. Sk.

Dovoz spracovaného ovocia v roku 2008 medziročne klesol o viac ako dva a pol krát, tradične ovocné šťavy tvoria najväčší podiel (53,72 %). Najväčší objem sa doviezol z Poľska (23,44 %), Brazílie (21,58 %), Maďarska (7,43 %), Českej republiky (6,81 %), Nemecka (4,53 %) a Francúzska (3,35 %). Ovocie, orechy inak upravené alebo konzervované boli druhým najviac dovezeným druhom spracovaného ovocia (35,19 %). Dovoz smeroval hlavne z Číny (22,03 %), Thajska (13,48 %) a Maďarska (10,70 %).

Vývoz spracovaného ovocia vzrástol oproti roku 2007 o 16,53 %. Ovocné šťavy tvoria aj vo vývoze najvyšší podiel (52,57 %). Výrazne najväčší objem sa vyviezol do Českej republiky (69,32 %). Vyvážali sme do Rumunska (18,00 %), Maďarska (5,66 %) a Bulharska (3,84 %). Ovocie, orechy inak upravené alebo konzervované tvorili 42,17 % z celkového vývozu spracovaného ovocia. Vyviezlo sa hlavne do Českej republiky (57,79 %), Nemecka (11,84 %) a Poľska (10,44 %).

1 Foreign Trade of the SR with Fresh and Processed Fruit Development

2.7.2 Zahraničný obchod SR s krajinami EÚ

Aby sa znížilo zaťaženie malých a stredných podnikov, určuje sa samotná spravodajská povinnosť ako aj jej rozsah podľa súhrnnej ročnej hodnoty prijatí, resp. odoslani uskutočnených spravodajskou jednotkou. Za týmto účelom Štatistický úrad SR každoročne určí oddelene pre prijatie a odoslanie tovaru **prahy oslobodenia** a **prahy zjednodušenia**. Tieto prahy sa vypočítajú tak, aby spĺňali kritériá stanovené legislatívou EÚ - NK (ES) č. 1982/2004, ktorým sa vykonáva NR (ES) č. 638/2004 o štatistike Spoločenstva o obchodovaní s tovarom medzi členmi.

Na rok 2008 platil prah oslobodenia 5 000 000 Sk pre prijatie a 10 000 000 Sk pre odoslanie. Práh zjednodušenia bol stanovený na 24 000 000 Sk pre prijatie a 60 000 000 Sk pre odoslanie.

Na rok 2009 platí prah oslobodenia 200 000 € pre prijatie a 400 000 € pre odoslanie. Práh zjednodušenia bol stanovený na 800 000 € pre prijatie a 2 000 000 € pre odoslanie.

Prijatie čerstvého ovocia z krajín EÚ-27 v roku 2008 medziročne kleslo o 13,45 % a celkového dovozu ovocia tvorilo 61,00 %.

Objem ovocia odoslaného do krajín EÚ-27 sa zvýšil o 21,72 1% a predstavovalo 91,04 % z celkového vývozu ovocia.

Bilancia zahraničného obchodu SR s ovocím s EÚ

(CS 0801 – 0806, 0808 – 0813)

Balance of the Slovak Foreign Trade with Fruit with EU

Tabuľka č. 33

Rok ¹	Krajiny ²	Údaje v tonách ³			Údaje v tis. Sk ⁴		
		Odoslanie ⁵	Prijatie ⁶	Rozdiel ⁷	Odoslanie ⁵	Prijatie ⁶	Saldo ⁸
2003	EÚ-15	18 587	99 919	-81 332	641 082	1 724 136	-1 083 054
2004	EÚ-25	24 770	136 481	-111 711	1 447 093	2 249 793	-802 700
2005	EÚ-25	49 934	159 236	-109 302	2 293 573	3 226 009	-932 443
2006	EÚ-25	61 045	160 963	-99 918	2 552 737	3 362 704	-809 967
2007	EÚ-27	56 663	186 243	-129 580	2 036 033	3 809 963	-1 733 930
2008	EÚ-27	68 971	161 196	-92 225	2 233 570	3 755 850	-1 522 280

Prameň: Colné riaditeľstvo SR, ŠÚ SR apríl 2005 Prameň: Colné riaditeľstvo SR, ŠÚ SR k 28.5.2008⁹

1) Year; 2) States; 3) Data in tonns, 4) Data in th. SKK, 5) Consignation; 6) Receipt; 7) Difference 8) Balance, 9) Source: Customs Directorate of the SR, SO SR to the May, 28, 2008

Bilancia zahraničného obchodu SR so spracovaným ovocím s EÚ

(CS 2006, 2007, 2008, 2009, 110630)

Balance of the Slovak Foreign Trade with Processed Fruit with EU

Tabuľka č. 34

Rok ¹	Krajiny ²	Údaje v tonách ³			Údaje v tis. Sk ⁴		
		Odoslanie ⁵	Prijatie ⁶	Rozdiel ⁷	Odoslanie ⁵	Prijatie ⁶	Saldo ⁸
2003	EÚ-15	52	7 334	-7 282	11 112	283 668	-272 556
2004	EÚ-25	11 423	47 924	-36 501	328 480	1 551 120	-1 222 640
2005	EÚ-25	11 110	50 983	-39 873	396 760	1 086 003	-689 243
2006	EÚ-25	13 887	42 187	-28 300	581 596	1 311 269	-726 673
2007	EÚ-27	15 607	178 042	-162 435	889 500	1 377 230	-487 730
2008	EÚ-27	17 365	51 961	-34 596	801 014	1 498 375	-697 361

Prameň: Colné riaditeľstvo SR, ŠÚ SR k 28.5.2008⁹

1) Year; 2) States; 3) Data in tonns, 4) Data in th. SKK, 5) Consignation; 6) Receipt; 7) Difference 8) Balance, 9) Source: Customs Directorate of the SR, SO SR to the May, 28, 2008

Objem prijatia spracovaného ovocia z krajín EÚ-27 tvorí 69,70 % celkového dovozu tejto komodity (medziročný pokles o 20,80 %) a objem odoslania predstavuje 86,61 % (medziročný pokles o 2,89 %) z celkového vývozu spracovaného ovocia.

3. Produkcia ovocia v EÚ

Podľa odhadu MRRW v Poľsku produkcia ovocia v EÚ bola v roku 2008 o 8 % vyššia ako v roku 2007, dosiahla objem 39 mil. t. Veľkosť produkcie v krajinách EÚ-15 neprekročila množstvo z roku 2007, t.j. 315 mil. t. V nových členských krajinách vzrástla produkcia ovocia o cca 60 % na 7,5 mil. t. Najvýraznejšie sa zvýšenie produkcie prejavilo v Poľsku a Maďarsku. Spomedzi krajín EÚ-15 sa zvýšila produkcia v Španielsku a Grécku, klesla v Taliansku, Francúzsku, Nemecku, Belgicku, Holandsku a Rakúsku.

Produkcia stolových **jablák** v EÚ-27 sa zvýšila o 10 % takmer na 10 mil. t. Zber jablák v krajinách EÚ-15 klesol o 7 % na 6,7 mil. t, v nových členských krajinách vzrástol dvakrát na 3 mil. t. V krajinách EÚ-27 viac ako stolových jablák, vzrástla produkcia jablák na spracovanie. Vyššia produkcia bola v nových členských krajinách, ale tiež v Nemecku a Rakúsku. Celkovo sa produkcia jablák zvýšila takmer dvojnásobne v Poľsku, Maďarsku a v Litve vzrástla vyše dvojnásobne. V Českej republike sa produkcia zvýšila o 25 %, v Grécku o cca 10 % a v Španielsku o 7 %. V ostatných krajinách bola produkcia nižšia, najvyšší pokles sa prejavil v Taliansku a Francúzsku.

Produkcia **hrušiek** v EÚ-27 bola medziročne nižšia o 14 % a predstavovala 2,3 mil. t. Výrazný pokles produkcie bol zaznamenaný v Belgicku, Holandsku a Francúzsku (okolo 30 %). Oproti tomu bola vyššia úroda hrušiek v nových členských krajinách a tiež v Portugalsku, Španielsku a Grécku.

Produkcia **broskýň a nektarín** poklesla o 4 % a **marhúľ** o 9 %. O tento stav sa pričínili nízke úrody tohto ovocia vo Francúzsku a Taliansku. Tento pokles nevykompenzovala ani vyššia úroda v Španielsku a Grécku.

Produkcia **višní, čerešní a sliviek** vzrástla o 10 %, vyššie úrody tohto ovocia sa dosiahli v nových členských štátoch a poklesli vo väčšine krajín EÚ-15. Najvýraznejší pokles produkcie tohto druhu ovocia sa prejavil v Nemecku (-35 %) a vo Francúzsku (-50 %). Vzrast produkcie v Poľsku, ale aj v iných krajinách EÚ sa pričínili o celkovú zvýšenú produkciu **jahôd, malín a ríbezlí** v EÚ a rovnako vyšší zber v južných krajinách mal za následok celkový vzrast produkcie **orechov a hrozna** v celej EÚ.

V roku 2008 v porovnaní s predošlým rokom bola v EÚ vyššia produkcia **citrusových plodov, kivi a dyne červenej**. Zvýšenie produkcie citrusových plodov bolo predovšetkým vďaka tomu, že v Španielsku vzrástla ich úroda o 70 %, produkcia kivi sa zvýšila o 10 % v Taliansku a úroda dyne vzrástla v Španielsku a Maďarsku.

Vyššia úroda ovocia v roku 2008 v porovnaní s rokom 2007 zabezpečila aj zvýšenie produkcie ovocných štiav, predovšetkým jablkovej. Ponuka **jablkového koncentrátu** na trhu EÚ sa zvýšila vo vyššej miere ako ich dodávka z Číny, ktorá disponovala vysokými zásobami koncentrátu na začiatku roka. Domáca ponuka **hruškovej šťavy** bola nižšia ako dovezený objem tejto komodity z krajín Južnej Ameriky.

V roku 2008/09 medziročne vzrastie produkcia **mrazeného ovocia**, najmä jahôd a ríbezlí. Zvýšenie ponuky mrazených jahôd bude vďaka vyššiemu dovozu z Číny, Egypta a Maroka. Výroba mrazených višní ostane na rovnakej úrovni. Ich nižšia ponuka na trhu EÚ môže byť

zapríčinená ich nižšou úrodou v roku 2008 v Srbsku a Turecku. Z dôvodu nižšej dodávky zo Srbska a veľmi nízkych zásob na konci roka 2007/08 sa na trhu EÚ zníži ponuka mrazených malín.

V sezóne 2008/09 na rozdiel od sezóny 2007/08 vzrastie produkcia výrobkov z citrusového ovocia, hlavne konzerv. Produkcia broskýň v plechovkách ostane takmer bez zmien, zníži sa výroba marhúľ v plechovkách i sušených. Ponuka sušených sliviek na trhu únie sa zníži z dôvodu očakávania nižších dovozov z USA.

Ceny

Na európskom i svetovom trhu sa zníži cena jablkovej a hroznovej šťavy a tiež štiav vyrábaných z mäkkého ovocia. Taktiež klesne cena väčšiny druhov mrazeného ovocia, okrem mrazených malín. Napriek zvýšenej produkcii sa neznižuje cena konzervovaného citrusového ovocia a broskýň z dôvodu zvýšenej ceny tohto ovocia na spracovanie. V tejto sezóne (2008/09) sa značne zvýši cena produktov z marhúľ a sliviek.

V skupine produktov, ktorých ponuka je na trhu únie krytá predovšetkým dovozom, vzrastie cena produktov z ananásov a manga. Zapríčiní to pokles ponuky z Thajska (ananás a výrobky z neho) a Indie (mango a výrobky z neho). Nižšia produkcia pomarančov v Brazílii spôsobí zvýšenie cien pomarančovej šťavy na svetovom i európskom trhu. Vyššia produkcia podzemnice olejnej v Turecku spôsobí pokles jej ceny importu do únie, taktiež klesne cena fig a produktov z nich. Vzrast produkcie v južnej Amerike spôsobí pokles cien citrusových štiav, ktoré boli v sezóne 2007/08 vysoké. Pokles produkcie v Latinskej Amerike a vysoký dopyt poukazuje na zvýšenie cien čerstvých a taktiež spracovaných banánov na svetovom i európskom trhu.

Obchod EÚ s čerstvým ovocím (tis. t)

EU Trade with Fresh Fruit (th. t)

Tabuľka č. 35

Ukazovateľ ¹	2003	2004	2005	2006	2007	I-IV 2007	I-IV 2008
Export	16 033	16 181	17 387	18 054	18 464	8 932	8 914
vnútorný ²	14 317	14 377	15 362	15 639	15 775	7 411	7 678
vonkajší ³	1 716	1 804	2 025	2 415	2 689	1 521	1 236
Hlavní exportéři⁴							
Španielsko ⁶	5 036	2 086	4 802	5 172	4 997	2 693	2 513
Taliansko ⁷	2 091	2 019	2 366	2 261	2 276	902	894
Francúzsko ⁸	1 437	1 286	1 531	1 299	1 084	490	562
Import	24 362	25 197	26 348	27 144	28 158	13 784	13 232
vnútorný ²	14 044	14 740	15 188	15 524	15 662	7 486	7 346
vonkajší ³	10 318	10 457	11 160	11 620	12 496	6 298	5 886
Hlavní importéři⁵							
Nemecko ⁹	4 503	4 344	4 655	4 310	4 114	1 880	1 950
Veľká Británia ¹⁰	1 189	1 209	1 350	1 348	1 245	603	634
Francúzsko ⁸	1 941	2 021	2 112	2 180	2 114	1 130	1 088

Prameň: Rynek owoców i warzyw, december 2008¹¹

1 Indicator; 2 Internal; 3 Externals; 4 Main exporters; 5 Main importers; 6 Spain; 7 Italy; 8 France; 9 Germany; 10 Great Britain; 11 Source: Rynek owoców i warzyw, december 2008

Obchod

V prvej polovici roku 2008 export čerstvého ovocia z EÚ-27 do tretích krajín klesol na 1 236 tis. t, v porovnaní s rovnakým obdobím roku 2007 bol nižší o 19 %. Vnútrotný import klesol o 7 % na 5 886 tis. t, záporné saldo kleslo o 3 % na 4 650 tis. t. Záporné saldo obchodu s tretími krajinami s ovocnými výrobkami sa zmenšilo v porovnaní s prvým polrokom 2007 o 43 tis. t na 1 198 tis. t. Vďaka zvýšenej produkcii ovocia v roku 2008 v EÚ-27 sa zvýšil vonkajší export čerstvého ovocia viac ako import, čo znamená zníženie salda v porovnaní s rokom 2007. Na úrovni roku 2007 ostalo saldo vo vonkajšom obchode s ovocnými výrobkami. V roku 2008 vnútrotný obchod s čerstvým ovocím EÚ-27 predstavoval okolo 56 % svetového obchodu únie s touto komoditou. Vnútrotný import ovocných výrobkov ostal na rovnakej úrovni predchádzajúceho roka a tvoril 68 % svetového importu únie.

Obchod EÚ so spracovaným ovocím (tis. t)

EU Trade with Fruit Products (th. t)

Tabuľka č. 36

Ukazovateľ ¹	2003	2004	2005	2006	2007	I-IV 2007	I-IV 2008
Export	7 217	7 196	7 752	8 270	8 418	4 120	4 227
vnútrotný ²	6 537	6 484	6 967	7 410	7 507	3 675	3 800
vonkajší ³	680	712	785	860	911	445	427
Import	10 036	10 790	10 918	11 285	11 440	5 740	5 301
vnútrotný ²	6 658	7 253	7 192	7 638	7 776	4 054	3 676
vonkajší ³	3 378	3 537	3 726	3 647	3 664	1 686	1 625

Prameň: Rynek owoców i warzyw, december 2008⁴

1 Indicator; 2 Internal; 3 External; 4 Source: Rynek owoców i warzyw, december 2008

Import vybraných výrobkov z ovocia do EÚ (tis. t)

Selected Fruit Products Import in EU (th. t)

Tabuľka č. 37

Ukazovateľ ¹	2003	2004	2005	2006	2007	I-IV 2007	I-IV 2008
Jablková šťava⁴	1 136	1 090	1 278	1 189	1 240	605	512
vnútrotný import ²	912	810	880	847	821	408	340
vonkajší import ³	224	280	398	342	419	197	172
Mrazené ovocie⁵	910	852	911	968	1 044	486	471
vnútrotný import ²	548	507	557	595	597	282	260
vonkajší import ³	194	178	211	234	201	100	79
Konzervy⁶	2 271	2 426	2 527	2 776	3 007	1 671	1 793
vnútrotný import ²	1 366	1 468	1 662	1 863	1 116	1 186	
vonkajší import ³	1 005	1 061	1 059	1 114	1 144	555	607
Džemy a marmelády⁷	327	337	371	402	433	215	221
vnútrotný import ²	312	323	352	274	401	200	204
vonkajší import ³	15	15	19	28	32	15	17

Prameň: Rynek owoców i warzyw, december 2008⁸

1 Indicator, 2 Internal import; 3 External import; 4 Apple juice; 5 Frozen fruit; 6 Tinned fruit; 7 Jams and marmelades; 8 Tomatoes processed; 9 Source: Rynek owoców i warzyw, december 2008

Produkcia jablák a hrušiek v EÚ (tis. t)

Apples and Pears Production in EU (th. t)

Tabuľka č. 38

Krajina ¹	Jablká ²			Hrušky ³		
	2006	2007	odhad 2008	2006	2007	odhad 2008
Taliansko ⁴	1 991	2 142	1 992	966	922	755
Francúzsko ⁵	1 584	1 676	1 522	246	221	157
Nemecko ⁶	948	1 070	945	57	56	46
Španielsko ⁷	547	599	643	535	494	508
Holandsko ⁸	337	396	385	234	255	170
Belgicko ⁹	358	358	311	268	287	177
Grécko ¹⁰	267	236	236	45	51	54
Portugalsko ¹¹	257	258	245	175	142	177
Veká Británia ¹²	174	196	193	27	29	25
Rakúsko ¹³	161	188	154	-	-	-
Dánsko ¹⁴	27	32	26	6	6	5
Švédsko ¹⁵	20	16	18	2	2	1
EÚ-15	6 671	7 167	6 670	2 561	2 465	2 075
Poľsko ¹⁶	2 250	1 100	2 360	55	31	40
Maďarsko ¹⁷	480	203	525	39	12	40
Česko ¹⁸	159	113	144	*2	*3	*2
Bulharsko ¹⁹	65	60	56	4	3	3
Rumunsko ²⁰	590	-	-	62	-	-
Litva ²¹	100	40	85	-	-	-
Slovensko ²²	41	28	**55	2	2	**3
Slovinsko ²³	50	61	60	11	-	-
Lotyšsko ²⁴	32	31	34	-	-	-
Estónsko ²⁵	10	-	-	-	-	-
Spolu²⁶	3 777	1 636	3 308	175	21	86
EÚ-27	10 448	8 803	9 978	2 736	2 516	2 162

* produkcia v sadoch²⁷

** skutočnosť²⁸

Prameň: MZe CZ, Situační a výhledová zpráva „Ovoce“, október 2008²⁹

1) State; 2) Apples; 3) Pears; 4) Italy; 5) France; 6) Germany; 7) Spain; 8) Netherlands; 9) Belgium; 10) Greece; 11) Portugal; 12) Great Britain; 13) Austria; 14) Denmark; 15) Sweden; 16) Poland; 17) Hungary; 18) Czech republic; 19) Bulgaria; 20) Rumania; 21) Lithuania; 22) Slovakia; 23) Slovenia; 24) Latvia; 25) Estonia; 26) In total; 27) Production in orchard; 28) Real data; 29) Source: MA CR, Situation and Outlook report „Fruit“, October 2008

V južnej Európe sa očakával v roku 2008 nižší objem produkcie broskýň pre priamy predaj, rovnako aj nektáriniek a marhúľ. Z dôvodu nepriaznivých klimatických podmienok (neskoré jarné mrazy) došlo k výraznej redukcii produkcie broskýň v Taliansku a vo Francúzsku, v Španielsku sa však očakávala vyššia produkcia, zvlášť nektáriniek.

Produkcia marhúľ, broskýň a nektáriniek juhoeurópskych krajinách (tis. t)

Apricots, Peaches and Nectarines Production in South Europe States ((th. t)

Tabuľka č. 39

Ukazovateľ ¹	2004	2005	2006	2007	odhad ² 2008
Marhule³					
Grécko ⁴	64	46	60	70	78
Španielsko ⁵	102	112	134	54	87
Francúzsko ⁶	165	180	179	125	84
Taliansko ⁷	213	232	222	215	178
Spolu⁸	544	570	595	464	427
Grécko⁴	906	784	681	839	841
-konzumné broskyne ⁹	254	215	200	236	246
-priemyselné broskyne ¹⁰	550	480	399	505	499
-nektárinky ¹¹	102	89	82	98	96
Španielsko⁵	913	1154	1169	1046	1095
-konzumné broskyne ⁹	196	273	293	279	285
-priemyselné broskyne ¹⁰	458	540	501	399	414
-nektárinky ¹¹	259	341	375	368	396
Francúzsko⁶	396	427	405	364	291
-konzumné broskyne ⁹	219	229	219	179	143
-priemyselné broskyne ¹⁰	7	7	8	7	6
-nektárinky ¹¹	170	191	178	178	142
Taliansko⁷	1767	1734	1662	1585	1442
-konzumné broskyne ⁹	776	785	752	718	655
-priemyselné broskyne ¹⁰	142	179	133	103	91
-nektárinky ¹¹	849	770	777	764	696
Spolu⁸	3 982	4 099	3 915	3 835	3 669
-konzumné broskyne ⁹	1 445	1 503	1 463	1 412	1 329
-priemyselné broskyne ¹⁰	1 158	1 206	1 040	1 014	1 010
-nektárinky ¹¹	1 379	1 390	1 412	1 409	1 330

Prameň: MZe CZ, Situační a výhledová zpráva „Ovoce“, október 2008¹²

1) Indicator; 2) Estimation; 3) Apricots; 4) Greece; 5) Spain; 6) France; 7) Italy; 8) In total; 9) Peach for consuming; 10) Peach for processing; 11) Nectarines; 12) Source: MA CR, Situation and Outlook report „Fruit“, October 2008;

Príloha

Výber z colného sadzovníka EÚ platný pre rok 2008

Selection from the Custom Tariff Book of the SR, Valid for the year 2008

Položka CS ¹	Názov tovaru ²	Zmluvné colné sadzby ³ (%)
	Vlašské orechy⁴	
0802 31 00	Nevylúpané ⁵	5,6 ⁽¹⁾
0802 32 00	Vylúpané ⁶	3,5 ⁽¹⁾
0803 00	Banány (vrátane plantajnov)⁷	
	Čerstvé ⁸	
0803 00 11	Plantajny ⁹	16
0803 00 90	Ostatné ¹⁰	176 €/1 000kg/net
0805	Citrusové plody	
	čerstvé alebo sušené¹¹	
0805 10	Pomaranče ¹²	
0805 10 20	- sladké, čerstvé ¹³	(⁴)
0805 10 80	- ostatné ¹⁰	(¹)
0805 20	Mandarínky ¹⁴	(²)
0805 50	Citróny ¹⁵	(³)
0805 50 10	- citróny ¹⁵	(²)
0805 50 90	- limety ¹⁶	12,8
0805 40	Grapefruity ¹⁷	(³)
0806	Hrozno čerstvé a sušené¹⁸	
0806 10	Čerstvé ¹⁹	
0806 10 10	Stolové hrozno ²⁰	(²)
08061010-1097	Ostatné ¹⁰	(⁴)
0806 20	Sušené ²¹	2,4
0808	Jablká, hrušky a dule²²	
0808 10 10	Jablká muštové od 16.9. do 15.12. ²³	7,2 MIN 0,36 €/1 000kg/net
0808 10 80	Ostatné ¹⁰	(²)
0808 20	Hrušky a dule²⁴	
0808 20 10	Hrušky na výrobu muštov od 1.8 do 31.12. ²⁵	(²) 7,2 MIN 0,36 €/1 000kg/net
0808 20 50	Ostatné ¹⁰	(¹)
0808 20 90	Dule ²⁶	7,2

pokračovanie prílohy č. 1

Položka CS ¹	Názov tovaru ²	Zmluvné colné sadzby ³ (%)
0809 10	Marhule⁴	(¹)
0809 20	Čerešne⁵, višne	
08092005	Višne ⁶	(¹)
08092095	Ostatné ¹⁰	(¹)
0809 30	Broskyne vrátane nektariniiek¹⁷	(¹)
0809 40	Slivky a trnky⁸	
08094005	Slivky ⁹	(¹)
08094090	Trnky ¹¹	12
0810	Ostatné ovocie čerstvé¹²	
0810 10	Jahody¹³	(²)
0810 20	Maliny, moruše, ostružiny a ostružinové maliny¹⁴	
8102010	Maliny ¹⁵	8,8
8102090	Ostatné ¹⁰	9,6
0810 30	Čierne, biele a červené ríbezle a egreše¹⁶	
	-ríbezle ¹⁷	8,8
	-ostatné ¹⁰	9,6
0810 40	Brusnice, čučoriedky¹⁸	
	- brusnice ¹⁹	bez cla
	-plody druhu <i>Vaccinium myrtillus</i> ²⁰	3,2
	-plody druhu <i>Vaccinium macrocarpon</i> a <i>Vaccinium corymbosum</i> ²¹	3,2
	Ostatné ¹⁰	9,6
0810 50	Kiwi²²	(³)

* číslo prílohy Colného sadzobníka²³

Prameň: Colný sadzobník pre rok 2007: Nariadenie Komisie (ES) č. 1214/2007²⁴

Customs Tariff Book item; 2) Description; 3) Contractual tariff; 4) Apricots, 5) Sweet cherries, 6) Sour cherries 7) Peaches including nectarines, 8) Plums and sloes, 9) Plums 10) Others, 11) Sloes; 12) Other fresh fruit, 13) Strawberries, 14) Raspberries, mulberries, dewberries and loganberries, 15) Raspberries, 16) Black, white and red currants and gooseberries, 17) Currants; 18) Cranberries and bilberries, 19) Cranberries; 20) Fruits of type *Vaccinium myrtillus*; 21) Fruits of type *Vaccinium macrocarpon* and *Vaccinium corymbosum*; 22) Kiwi; 23) number of annex of Custom Tariff Book; 24) Source: Custom Tariff Book Valid for 2005: Commission Regulation (EC) num. 1214/2007

Prehľad právnych predpisov na rok 2008

- **36/2008** nariadenie vlády Slovenskej republiky zo 16. januára 2008, ktorým sa mení nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 159/2007 Z. z. o podmienkach poskytovania podpory v poľnohospodárstve formou doplnkových národných priamych platieb v rastlinnej výrobe
- **673/2008-510** - Oznámenie Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky z 21. januára 2008 o uverejnení odrôd prihlásených k právnej ochrane v Slovenskej republike a o zmenách v registri chránených odrôd
- **1877/2008-510** - oznámenie Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky z 11. apríla 2008 o uverejnení odrôd prihlásených k právnej ochrane v Slovenskej republike a o zmenách v registri právne chránených odrôd
- **1867/2008-920** - zoznam hnojív a pôdnych pomocných látok povolených v ekologickom poľnohospodárstve
- **1868/2008-920** - zoznam prípravkov na ochranu rastlín povolených v ekologickom poľnohospodárstve
- **159/2008** nariadenie vlády Slovenskej republiky zo 16. apríla 2008, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 369/2007 Z. z. o niektorých podporných opatreniach v pôdohospodárstve
- **2080/2008-510** - oznámenie Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky z 1. mája 2008 o uverejnení zoznamov prípravkov na ochranu rastlín, ktoré sú povolené v integrovanej produkcii viniča, ovocia a zeleniny.
- metodický pokyn Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 2796/2008-350 k realizácii ustanovení § 23 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 369/2007 Z. z. o niektorých podporných opatreniach v pôdohospodárstve v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 159/2008
- **doplnok 2/08** - zoznam registrovaných prípravkov na ochranu rastlín a iných prípravkov
- **3073/2008-510** - oznámenie Ministerstva pôdohospodárstva v Slovenskej republike z 15. júla 2008 o uverejnení odrôd prihlásených k právnej ochrane v Slovenskej republike a o zmenách v registri právne chránených odrôd
- **1785/2008-100** - výnos Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky zo 14. augusta 2008, ktorým sa mení a dopĺňa výnos Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky z 12. júla 2006 č. 2066/2006-100 o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky na všeobecne prospešné aktivity v pôdohospodárstve v znení výnosu Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky z 18. júla 2007 č. 1754/2007-100

- Oznámenie Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky o zverejnení zoznamov prípravkov na ochranu rastlín a iných prípravkov, ktoré sú povolené v integrovanej produkcii viniča, ovocia a zeleniny
- **2148/2008-100** - oznámenie Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky o výške priamych platieb a doplnkových národných priamych platieb na rok 2008
- **doplnok 3/08** - zoznam registrovaných prípravkov na ochranu rastlín a iných prípravkov . –
- **4336/2008-510** - oznámenie Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky z 24. októbra 2008 o uverejnení odrôd prihlásených k právnej ochrane v Slovenskej republike a o zmenách v registri chránených odrôd
- **2334/2008-100** - oznámenie Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky o výške platieb určených na jednotlivé opatrenia v Programe rozvoja vidieka na roky 2007–2013 na rok 2008
- **2148/2008-100-** -oznámenie Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky o výške priamych platieb a doplnkových národných priamych platieb na rok 2008
- **doplnok 3/08** - zoznam registrovaných prípravkov na ochranu rastlín a iných prípravkov
- **681/2009-100** - oznámenie Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky o výške platieb určených na jednotlivé opatrenia v Programe rozvoja vidieka SR 2007 – 2013
- nariadenie vlády SR č. **369/2008** z 10. septembra 2008 o podmienkach vykonávania niektorých opatrení spoločnej organizácie trhu s ovocím a zeleninou
- **601/2008** - zákon z 5. decembra 2008, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2007 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy pri poskytovaní podpory v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- **499/2008** - nariadenie vlády Slovenskej republiky z 26. novembra 2008 o podmienkach poskytovania podpory podľa programu rozvoja vidieka
- **470/2008** - nariadenie vlády Slovenskej republiky zo 6. novembra 2008, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 50/2007 Z. z. o registrácii odrôd pestovaných rastlín v znení neskorších predpisov
- **467/2008** - zákon zo 4. novembra 2008, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 597/2006 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy v oblasti registrácie odrôd pestovaných rastlín a uvádzaní množiteľského materiálu pestovaných rastlín na trh
- vyhláška MP SR č. **15/2009** Z.z. z 28. januára 2009, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o spôsobe vedenia a rozsahu údajov vedených v registri ovocných sádov a chmeľníc

Dielo a jeho časti je možné publikovať len s písomným súhlasom nositeľa autorského práva.

Ovocie

Vydal: Výskumný ústav ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva, Trenčianska 55, 854 80 Bratislava. Náklad: 30 výtlačkov. Rozsah 59 strán, v tom 39 tabuliek, 2 gafy, 2 prílohy.

**© VÚEPP Bratislava
ISBN 978-80-8058-467-2**

Summary

Downward trend concerning the trees number kept on also in 2008. However, in comparison with 2007 its decrease was indifferent and represented only 0,4 %. Vice versa, the 2008 fruit production of 75 656 tons has been the highest one since 2004.

In 2008, according to data of the Statistical Office of the Slovak Republic, the total area of orchards was increased to 6 190 hectares. In comparison with the previous year, the total fruit production was doubled and it reached the volume of 48 762 tons. The average hectare yield of individual fruit types was increased very significantly.

In 2007, it was consumed 325 604 tons of fruits, it means by 11,97% more than in the last year. Direct consumption of fresh fruits reached the volume of 223 145 tons. Since 2004, consumption of fruits and fruit products (in the value of fresh fruits) has noticed the highest growth. In 2007, fruits consumption per inhabitant reached 60,3 kilograms.

At the beginning of 2008 (according to data of the Agricultural Payment Agency - ATIS), demand of domestic apples exceeded its supply due to low production in 2007. Producers sold various sorts of apples more expensive (cca + 50 %) than in the previous year. Vice versa, a price revival was observed due to high volume of apple production in 2008.

In 2008, producer prices of strawberries, pears and plums were decreased in comparison with the previous year. Prices of other watched fruit sorts were increased, prices of sour cherries, sweet cherries, apricots and red currants were increased the most significantly.

In 2008, in spite of very significant increase of fruit production, import of fruits to Slovakia has been second-high since 1994 (foreign trade with fruits has been monitored since 1994). It was imported 264 304 tons of fresh fruits, out of which 96 016 tons of fruits of temperate zone. Since 1994, export of fruits has been the highest one, its volume reached 75 758 tons, out of which fruits of temperate zone comprised 29 940 tons. Foreign trade balance reached the negative value – 4 295 million SKK (142,57 €) and it was decreased by 4,11 % as compared to the last year.